

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2020/21:AU5

Arbetsmarknadspolitik och arbetslöshetsförsäkringen

Sammanfattning

Utskottet behandlar i betänkandet motionsyrkanden som bl.a. handlar om omställning och kompetensutveckling, Arbetsförmedlingen, arbetsmarknads- politiska program och insatser samt arbetslöshetsförsäkringen. Med hänvisning till bl.a. pågående arbete föreslår utskottet att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 21 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och 8 särskilda yttranden (SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Ett nittiototal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden.....	8
Fler vägar till jobb	8
Omställning och kompetensutveckling.....	13
Arbetsförmedlingen.....	17
Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m.....	21
Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning	26
Arbetslöshetsförsäkringen	31
Reservationer	35
1. Fler vägar till jobb, punkt 1 (M)	35
2. Fler vägar till jobb, punkt 1 (L)	36
3. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (M).....	37
4. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (SD)	38
5. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (KD)	39
6. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (M).....	40
7. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (SD)	42
8. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (KD).....	43
9. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (M).....	44
10. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (SD) ...	45
11. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (V)	46
12. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (KD)....	48
13. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (M).....	49
14. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (SD)	50
15. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (C)	52
16. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (KD)	53
17. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (M)	54
18. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (SD).....	55
19. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (V).....	57
20. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (KD).....	58
21. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (L)	59
Särskilda yttranden	61
1. Fler vägar till jobb, punkt 1 (SD).....	61
2. Fler vägar till jobb, punkt 1 (C).....	61
3. Fler vägar till jobb, punkt 1 (KD).....	61
4. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (C)	62
5. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (V)	62
6. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (V)	63
7. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (C)	63
8. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (L).....	64
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	65

Motioner från allmänna motionstiden 2020/2165

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Fler vägar till jobb

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:476 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 2,
2020/21:1703 av Mikael Damsgaard (M) yrkande 3,
2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 6,
2020/21:2467 av Teresa Carvalho m.fl. (S),
2020/21:2810 av Lars Beckman (M),
2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 9,
2020/21:2949 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 2,
2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 11,
2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 5 och
2020/21:3588 av Gulan Avci m.fl. (L).

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (L)

2. Omställning och kompetensutveckling

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 11,
2020/21:663 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 7,
2020/21:845 av Patrik Engström m.fl. (S),
2020/21:2191 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,
2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 6,
2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1,
2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 3,
2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 2 och 7,
2020/21:3483 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 3 och
2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 11.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (KD)

3. Arbetsförmedlingen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 1,
2020/21:1112 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2020/21:1858 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden
(båda M),
2020/21:2005 av Maria Strömkvist m.fl. (S),
2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkandena 1, 2, 4 och 7,
2020/21:2428 av Abraham Halef (S),
2020/21:3345 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 1,

2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 12 och 13 samt
2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 8.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (SD)

Reservation 8 (KD)

4. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:42 av Martina Johansson (C),

2020/21:431 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 10, 12 och 13,

2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande
3,

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 9,

2020/21:747 av Hans Hoff m.fl. (S),

2020/21:815 av Magnus Manhammar (S) yrkande 2,

2020/21:816 av Magnus Manhammar (S),

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 5,

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 6,

2020/21:2736 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M)
yrkande 4,

2020/21:2813 av Lars Beckman (M),

2020/21:3098 av Ann-Sofie Lifvenhage m.fl. (M, KD),

2020/21:3144 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3,

2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 1,

2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14,

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 25 och

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 10.

Reservation 9 (M)

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (V)

Reservation 12 (KD)

5. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:421 av Per Lodenius (C),

2020/21:1436 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),

2020/21:1437 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),

2020/21:1887 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:2018 av Alexandra Völker (S) yrkandena 1–3,

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 24–27,

2020/21:2655 av Helena Bouveng (M),

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 46,

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 31,

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 21,

2020/21:3372 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 8 och 9 samt

2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 16–18.

Reservation 13 (M)

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (C)

Reservation 16 (KD)

6. Arbetslöshetsförsäkringen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:302 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1,

2020/21:415 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 7,

2020/21:601 av Josef Fransson (SD) yrkande 16,

2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 4,

2020/21:1092 av Edward Riedl (M),

2020/21:1815 av Elin Lundgren (S) yrkande 2,

2020/21:1886 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:1960 av Lotta Finstorp (M),

2020/21:2155 av Rikard Larsson m.fl. (S),

2020/21:2450 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:2875 av Lars Beckman (M),

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14,

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20,

2020/21:3554 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt

2020/21:3638 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 8.

Reservation 17 (M)

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (V)

Reservation 20 (KD)

Reservation 21 (L)

Stockholm den 10 december 2020

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Arman Teimouri

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arman Teimouri (L), Anna Johansson (S), Mats Green (M), Patrik Björck (S), Saila Quicklund (M), Magnus Persson (SD), Helén Pettersson (S), Martin Ådahl (C), Ann-Sofie Lifvenhage (M), Ebba Hermansson (SD), Johan Andersson (S), Sofia Damm (KD), Serkan Köse (S), Leila Ali-Elmi (MP), Ciczie Weidby (V), Maria Nilsson (L) och Ludvig Aspling (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 90 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2020/21 inom områdena arbetsmarknadspolitik och arbetslöshetsförsäkringen. Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Information med bäring på detta ärende har under hösten 2020 lämnats till utskottet av

- regeringen genom arbetsmarknadsminister Eva Nordmark
- Arbetsförmedlingen genom generaldirektör Maria Mindhammar
- Konjunkturinstitutet genom prognoschef Ylva Hedén Westerdahl
- Statistiska centralbyrån genom enhetschef Cecilia Stenbjörn.

Utskottets överväganden

Fler vägar till jobb

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ungdomars möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och reformer för företagande samt om att tillsätta en långtidsutredning om vilka förändringar som kan krävas på den svenska arbetsmarknaden fram till 2030. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 1 (M) och 2 (L) samt särskilt yttrande 1 (SD), 2 (C) och 3 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) tar motionärerna upp att möjligheterna att få ett sommarjobb är begränsade för ungdomar som inte har fyllt 18 år, och motionärerna menar därför att det bör utredas hur ungdomars möjligheter att komma in på arbetsmarknaden kan utökas (yrkande 5).

I kommittémotion 2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) lyfter motionärerna fram vikten av att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda (yrkande 9).

I kommittémotion 2020/21:2949 av Peter Helander m.fl. (C) anser motionärerna att det bör tillsättas en utredning om insatser för att göra det lättare för företagare att anställa (yrkande 2). Motionärerna framhåller besöksnäringen som en sysselsättningsmotor som skapar jobb över hela landet. Även i motion 2020/21:476 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) framhålls vikten av att göra det lättare för företagare att anställa (yrkande 2).

I partimotion 2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) lyfter motionärerna fram behovet av en arbetsmarknad som öppnas för fler (yrkande 11). De vill se en liberaliserad arbetsmarknad inklusive arbetssätt och åtgärder som gör det billigare och enklare att anställa. I kommittémotion 2020/21:3588 av Gulan Avcı m.fl. (L) föreslår motionärerna att det ska tillsättas en långtidsutredning med uppdrag att överblicka vilka förändringar som kan krävas på den svenska arbetsmarknaden fram till 2030.

I motion 2020/21:2467 av Teresa Carvalho m.fl. (S) anför motionärerna att ett sommarjobb är det första steget in i vuxenlivet för många unga. För att ge kommunerna i hela landet förutsättningar att erbjuda sommarjobb anser motionärerna att det behövs en strategi för en nationell sommarjobbsgaranti.

I motion 2020/21:1703 av Mikael Damsgaard (M) anför motionären att insatser för att ytterligare främja integrationen av de nordiska ländernas arbetsmarknader och ekonomier bör prioriteras. Motionären anser att det bör tas fram en vitbok med förslag på hur detta kan ske (yrkande 3).

I motion 2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) anför motionären att effekttutvärderingar av lokala arbetsmarknadsåtgärder, utbildningsinsatser och lönesubventioner i hög utsträckning saknas. Motionären föreslår att Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) ges i uppdrag att knyta forskning till lokala och regionala utvecklingsprojekt, där de framgångsrika kan skalas upp och spridas till fler kommuner (yrkande 6). I motion 2020/21:2810 av Lars Beckman (M) förespråkar motionären att en försöksverksamhet genomförs i Gävleborgs län för en ny arbetsmarknadsreform med s.k. mini-jobs på svensk arbetsmarknad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att den pågående pandemin har drabbat Sverige och världen hårt. Många människor har insjuknat och tusentals har avlidit. Det är en personlig tragedi för var och en som har drabbats. Till de allvarigare konsekvenserna hör även att Sverige och hela världsekonomin drabbats av en kraftig ekonomisk nedgång. Företag har gått i konkurs och arbetslösheten har stigit snabbt.

Sverige befinner sig mitt i den värsta krisen på den svenska arbetsmarknaden i modern tid. Det är en svår situation, och erfarenheten från tidigare kriser talar för att återhämtningen kan bli utdragen. Utskottet välkomnar de olika åtgärder som har vidtagits för att stötta svenska jobb och företag genom krisen. Det handlar bl.a. om korttidspermittering, anstånd med skattebetalningar, omställningsstöd och omsättningsstöd till enskilda näringsidkare. Samtidigt som stor kraft läggs på att hantera pandemin måste takten också hållas uppe i det långsiktiga arbetet med att utveckla och förbättra arbetsmarknadspolitiken och bygga ett samhälle som är starkare och mer hållbart än före krisen.

Drivkrafterna för att arbeta måste enligt utskottet vara starka och matchningen mellan arbetsgivare och arbetssökande fungera väl. Som motionärerna i detta avsnitt riktar in sig på är det angeläget att fler ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Vägarna till jobb behöver bli fler och utskottet välkomnar att regeringen fortsätter sitt arbete med att införa etableringsjobb på den svenska arbetsmarknaden. Modellen ska följa arbetsmarknadsparternas förslag och samtidigt utvidgas till företag utan kollektivavtal och till bemanningsföretag på ett sätt som gör att fördelarna i etableringsjobben inte går förlorade.

Utskottet noterar även regeringens satsningar i budgeten för 2021 på upphandlade matchningstjänster, extratjänster och introduktionsjobb för att därigenom ge dem som redan före krisen stod långt ifrån arbetsmarknaden fler möjligheter att få in en fot i arbetslivet. Intensivåret för nyanlända invandrare, vilket regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2020, är en annan viktig

åtgärd för att korta vägen till arbete. Intensivåret är en satsning inom etableringsprogrammet, och syftet är att deltagarna efter intensivåret ska vara matchningsbara mot arbetsmarknaden och komma i arbete inom ett år efter påbörjat intensivår. Det kommer att riktas till nyanlända som är inskrivna i etableringsprogrammet och har rätt förutsättningar och motivation. Utskottet noterar att regeringen har gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att införa intensivåret fr.o.m. den 15 april 2021 och kommer att följa detta arbete med stort intresse.

I kommittémotion 2020/21:3588 (L) framhålls att den svenska arbetsmarknaden står inför stora förändringar. Utskottet delar självklart uppfattningen att Sverige bör förbereda sig för detta, men ser i nuläget inte behov av att tillsätta en långtidsutredning i enlighet med vad som föreslås i motionen. Utskottet kan konstatera att två omfattande statliga utredningar inom det arbetsmarknadspolitiska området har överlämnats till regeringen tidigare i år. Det gäller dels betänkandet En moderniserad arbetsrätt (SOU 2020:30), dels betänkandet Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2020:37). Båda dessa betänkanden har varit föremål för remissbehandling, och remissvaren bereds nu inom Regeringskansliet.

Utskottet vill samtidigt lyfta fram de överenskommelser som den 4 december 2020 träffades mellan Svenskt Näringsliv och PTK, IF Metall respektive Svenska Kommunalarbetsförbundet (nedan Kommunal) om trygghet, omställning och anställningsskydd. Dessa parter lämnade samma dag en gemensam begäran till regeringen om att regeringen snarast påbörjar arbetet med att modernisera arbetsrätten genom att ta fram lagförslag i enlighet med den Principöverenskommelse som parterna kommit överens om. Utskottet noterar det besked som omgående lämnades av regeringen om att man inom Regeringskansliet nu inleder ett lagstiftningsarbete där förslag kommer att tas fram på hur parternas överenskommelse ska genomföras, och att lagändringar kommer att genomföras under denna mandatperiod.

Utskottet kommer med stort intresse att följa regeringens arbete på området. Det är enligt utskottet angeläget att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen och få på plats en lagstiftning som fungerar på hela arbetsmarknaden och skapar bättre omställningsförmåga och trygghet för både företagare och arbetstagare.

När det särskilt gäller frågan om att förbättra ungdomars möjligheter till inträde på arbetsmarknaden som bl.a. tas upp i kommittémotion 2020/21:3330 (M) instämmer utskottet i vad som anförs om att sommarjobb ofta är en första viktig kontakt med arbetsmarknaden. Att skapa goda förutsättningar för att ungdomar ska hitta vägar till arbete eller studier är enligt utskottet centralt. Den pågående pandemin har slagit hårt mot arbetsmarknaden och inte minst ungdomar som med ingen eller kort arbetslivserfarenhet, och ofta osäkra anställningar, har hamnat i en utsatt situation på arbetsmarknaden. Utskottet vill i detta sammanhang inledningsvis välkomna den satsning som regeringen gjorde i vårändringsbudgeten för att stärka kommunernas möjligheter att skapa sommarjobb för ungdomar under 2020.

Utskottet vill vidare, som så många gånger tidigare, framhålla att en nyckelfaktor för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden är utbildning. Av den anledningen välkomnar utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2021 bl.a. föreslår en förstärkning av Kunskapslyftet med fler utbildningsplatser (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16). Genom att det skapas fler platser inom yrkesvux, yrkeshögskolan, folkbildningen och universitet och högskolor förbättras de långsiktiga möjligheterna till etablering på arbetsmarknaden. Utskottet noterar också regeringens beslut om att örönmärka 100 miljoner kronor till kommunala jobb för unga under hösten 2020.

Utskottet noterar därtill att regeringen har beslutat om ett förlängt uppdrag för Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua) t.o.m. den 31 december 2021 och presenterat ett förslag i budgetpropositionen för 2021 om ett tillskott om 25 miljoner kronor i främjandemedel under 2021. Satsningen görs för att upprätthålla och utveckla samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen. Duas arbete med att främja samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen har betydelse för de unga och nyanlända som får möjlighet att ta del av de insatser som görs i samarbete mellan kommuner och Arbetsförmedlingen, bl.a. i samverkan med arbetsgivare i s.k. lokala jobbspår. Utskottet noterar vidare att regeringen i budgetpropositionen för 2021 föreslår att arbetsgivaravgifterna sänks även för den som fyllt 18 år men inte 23 år för att motverka pandemins negativa följder för ungas möjligheter på arbetsmarknaden.

Utskottet vill i sammanhanget också framhålla att arbetslösa ungdomar har möjlighet att ta del av olika insatser genom Arbetsförmedlingen. Inom programmet Jobbgarantin för ungdomar kan ungdomar ta del av bl.a. studie- och yrkesvägledning, arbetspraktik, utbildning, stöd till start av näringsverksamhet, arbets träning och subventionerade anställningar. Syftet med programmet är att erbjuda ungdomar särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser på ett tidigt stadium för att de så snabbt som möjligt ska få ett arbete eller påbörja eller återgå till en utbildning. För ungdomar som är i behov av ett ökat stöd i sitt jobbsökande är det också möjligt att delta i upphandlade matchningstjänster.

Utskottet förutsätter att regeringen även fortsättningsvis noga kommer att följa utvecklingen för ungdomar på arbetsmarknaden och ser inte att det finns anledning att nu rikta något tillkännagivande till regeringen om ytterligare åtgärder.

När det gäller frågor om företags och företagares villkor, arbetsmarknadens strukturomvandling och framväxten av nya arbetsformer kan utskottet konstatera att dessa frågor varit föremål för regeringens intresse under lång tid. Utskottet noterar att arbetet med förenkling för näringslivet är en viktig del av regeringens näringslivspolitik och att näringsministern har tagit ett flertal initiativ för att minska de kostnader och begränsningar som kan följa vid regelgivning. Bland initiativen kan nämnas den förenklingsresa som näringsministern gjorde hösten 2019 där ministern träffade företag och organisationer runt om i Sverige för att diskutera möjligheterna att förenkla för företag. Dessutom kan nämnas översyner av trygghetssystem och

regelverk för småföretag samt arbetet med att ta fram nya mål för förenklingspolitiken som främjar Sveriges konkurrenskraft samt omställnings- och innovationsförmåga.

Utskottet noterar vidare att regeringen som en del i näringsministerns förenklingsresa gav Tillväxtverket i uppdrag att lämna förslag till förenklingar för företagare. Tillväxtverket inkom i juni 2020 med sin rapportering av detta uppdrag, och Regeringskansliet bereder nu de förslag som Tillväxtverket lämnat.

Utskottet välkomnar i sammanhanget även den utredning om trygghets-systemen för företagare som regeringen tillsatte i juni 2020 (dir. 2020:71). Som framhålls i direktiven till utredningen ska Sveriges företagare ha ett förutsägbart trygghetssystem som vid varje given tidpunkt gör att de som kliver in i och ut ur företagarrollen känner samma trygghet som anställda. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 december 2021.

När det gäller besöksnäringen som sysselsättningsmotor som tas upp i kommittémotion 2020/21:2949 (C) kan konstateras att besöksnäringen efter många års positiv utveckling drabbades tidigt av pandemin med konsekvenser som ett högt antal konkurser, uppsägningar och varsel över hela landet. Precis som framhålls i motionen anser utskottet att det är viktigt att förbättra företags och företagares villkor och att stärka incitamenten att starta företag. Utskottet noterar det som regeringen anför i budgetpropositionen för 2021 om att den avser att satsa på besöksnäringen med inriktning på ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar turism samt en satsning på ekoturism som bidrar till sysselsättning och attraktiva platser för boende, besökare, företag och investeringar i hela landet (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24).

När det gäller frågan om att främja integrationen av de nordiska ländernas arbetsmarknader och ekonomier som lyfts fram i en enskild motion instämmer utskottet med motionären om vikten av att ha en väl fungerande nordisk arbetsmarknad. Samarbetet mellan de nordiska länderna behöver hela tiden vårdas och utvecklas, och utskottet välkomnar den vision om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030 som antogs av de nordiska statsministrarna i augusti 2019. Utskottet vill också lyfta fram den övergripande handlingsplan för mobilitet som Nordiska ministerrådet antog under 2019. En komponent i denna plan är att fortsätta arbetet för att eliminera gränshinder för att främja den fria rörligheten i Norden. Utskottet vill även framhålla det arbete som Gränshindersrådet bedriver. Rådet är ett organ som inrättades 2014 av de nordiska regeringarna med uppdraget att främja den fria rörligheten inom Norden för både enskilda och företag. Utskottet kan med det anförda inte se att det finns något behov av att ta fram en vitbok med förslag om hur integrationen kan främjas så som föreslås i motionen.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att regeringen för en aktiv politik för att fler ska ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Vidare anser utskottet att genomförandet av bl.a. reformerna med etableringsjobb och intensivåret inom etableringsprogrammet bör avvaktas innan det är läge att

överväga ytterligare åtgärder. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Omställning och kompetensutveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. nationell studie- och jobbrådgivning, omställning i arbetslivet och möjligheten till ett digitalt kunskapslyft. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 3 (M), 4 (SD) och 5 (KD) samt särskilt yttrande 4 (C) och 5 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) föreslår motionärerna att trepartssamtalen mellan staten och arbetsmarknadens parter i syfte att hitta en modell för kompetensutveckling som främjar digitalisering, omställning och ett livslångt lärande i offentlig såväl som privat sektor bör återupptas (yrkande 1). Liknande förslag finns i kommittémotion 2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2.

I kommittémotion 2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) vill motionärerna se att det inrättas en nationell studie- och jobbrådgivning (yrkande 3). Att karriärväxla mitt i livet är ett stort beslut som kan kräva att individen får stöd för att våga ta steget och fatta ett välinformerat beslut. Liknande förslag finns i kommittémotion 2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 7 och i motion 2020/21:3483 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 3.

I kommittémotion 2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) anför motionärerna att det är viktigt att det finns goda möjligheter för yrkesverksamma vuxna att kunna skola om sig, och de anser därför att förutsättningarna för ett nytt system för omställning bör utredas (yrkande 11). I kommittémotion 2020/21:663 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) framhåller motionärerna att svensk industris viktigaste tillgång är arbetskraften. Motionärerna vill se åtgärder för att säkra den roll som vidareutbildning i arbetslivet och utlandsrekrytering kommer att spela för kompetensförsörjningen i framtiden (yrkande 7).

I kommittémotion 2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) anser motionärerna att myndigheter bör ges förutsättningar att underlätta för arbetsmarknadens parter att samverka för att företag ska kunna låna ut och snabbtutbilda personal i sektorer med permitteringar och övertalighet till följd av covid-19-pandemin till sektorer med personalbehov (yrkande 6).

I kommittémotion 2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD) anser motionärerna att möjligheten till ett digitalt kunskapslyft bör ses över (yrkan-

de 11). Motionärerna menar att den digitala kompetensen behöver öka hos befolkningen för att antalet arbetstillfällen ska kunna öka både i förorter och på landsbygden.

I motion 2020/21:845 av Patrik Engström m.fl. (S) anser motionärerna att regeringen bör se över möjligheten att stärka kontinuerlig kompetensutveckling inom industrin. Motionärerna anser vidare att Tillväxtverkets uppdrag inom kompetensutvecklingsområdet är viktigt men att regeringen bör överväga nya initiativ eller uppdrag till andra relevanta myndigheter så att fler anställda ges möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling.

I motion 2020/21:2191 av Sultan Kayhan (S) anför motionären att det inte är ovanligt att en person som blir sjukskriven från sitt arbete inte kan återgå till samma arbete men skulle kunna arbeta med någonting helt annat. Motionären anser att det bör ses över hur omställningsstöd kan möjliggöras för individer som är i behov av det för att kunna återgå i arbete efter sjukskrivning (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Den svenska arbetsmarknaden är en arbetsmarknad i förändring. Teknologiska framsteg, utmaningar på miljö- och klimatområdet, den demografiska utvecklingen liksom globaliseringen är drivkrafter som förändrar och formar dagens och morgondagens villkor för företag, arbetsgivare och arbetstagare. Att det finns goda förutsättningar för kompetensutveckling och omställning i arbetslivet är viktigt ur både ett samhällsperspektiv och ett individperspektiv.

Att såväl utbildnings- som arbetsmarknadspolitiken ständigt behöver utvecklas är tydligt för utskottet. Effekterna av den pågående pandemin har ytterligare satt ljuset på behovet av att samhället är berett och rustat för att hantera olika samhällsutmaningar och snabbt kan ställa om för att möta en arbetsmarknad i förändring.

Som tas upp i flera motionsyrkanden i detta avsnitt är det angeläget att skapa goda förutsättningar för omskolning och vidareutbildning. Utskottet vill understryka att alla måste ges chansen att hålla jämna steg med de nya kunskapskrav som ställs på arbetsmarknaden. En aktiv och träffsäker arbetsmarknadspolitik är viktig för vår omställningsförmåga. Utskottet noterar de överenskommelser som har träffats mellan Svenskt Näringsliv och PTK, IF Metall respektive Kommunal om trygghet, omställning och anställningsskydd. När det gäller omställning och kompetensutveckling är parternas utgångspunkt att individen genom ett förstärkt omställningssystem bör ges en effektiv hjälp att få ett nytt arbete efter uppsägning och också en rätt och möjlighet till kompetensutveckling under och efter en anställning. På så sätt, menar parterna, kan individens framtida ställning stärkas och anställningsbarheten på arbetsmarknaden ökas. Utskottet välkomnar parternas arbete och kommer att följa det fortsatta arbetet med stort intresse.

I bl.a. kommittémotion 2020/21:3328 (M) finns förslag om att hålla trepartssamtal mellan staten och arbetsmarknadens parter i syfte att hitta en

modell för kompetensutveckling. Med de beredningsprocesser som nu är att vänta med anledning av överenskommelserna ovan och den gemensamma begäran som ovannämnda parter lämnat in till regeringen om att modernisera arbetsrätten anser utskottet att detta förslag får anses vara tillgodosett. Utskottet kan konstatera att frågan om att skapa goda förutsättningar för omställning i arbetslivet är högt prioriterad av regeringen i dess arbete för att möta de samhällsutmaningar och den förändrade arbetsmarknad som Sverige står inför, och utskottet ser därmed inte något behov av att rikta krav till regeringen på att utreda ett nytt system för omställning så som begärs i kommittémotion 2020/21:653 (SD). När det gäller frågan om att inrätta en nationell studie- och jobbrådgivning som bl.a. tas upp i kommittémotion 2020/21:3328 (M) konstaterar utskottet att denna fråga behandlats av Arbetsmarknadsutredningen som i delbetänkandet Vägledning för framtidens arbetsmarknad (SOU 2017:82) bl.a. föreslog att en digital plattform för livslång vägledning ska inrättas. Utskottet ser därmed inget behov av att överväga liknande förslag.

När det gäller möjligheterna att möta de nya kunskapskrav som ställs på arbetsmarknaden, vilket är en fråga som bl.a. tas upp i kommittémotion 2020/21:663 (SD), noterar utskottet det Kunskapslyft som regeringen har initierat och som har byggts ut under flera år, och som nu ytterligare förstärks. Kunskapslyftet beräknas omfatta drygt 140 000 utbildningsplatser under 2021. Samtidigt som människor som vill utvecklas får möjlighet att göra det, förstärks genom Kunskapslyftet också möjligheten för såväl offentlig sektor som näringsliv att få den kompetens de behöver.

Utskottet vill i sammanhanget också lyfta fram möjligheten att använda den tid som frigörs för arbetstagare under korttidsarbete till kompetensinsatser och välkomnar regeringens förslag att arbetsgivare med arbetstagare i korttidsarbete ska kunna få ersättning för kompetensinsatser. Korttidsarbetet blir då en möjlighet för företaget att inte bara överleva de allvarliga ekonomiska svårigheter det befinner sig i, utan att också investera i kompetens som kan stärka företaget på kort och lång sikt. För individen innebär det en möjlighet att stärka sin ställning både på arbetsplatsen och på arbetsmarknaden som helhet. Individernas lärande bidrar i sin tur till att öka samhällets samlade kompetens och motverka kompetensbrister. På så sätt bibehålls och stärks Sveriges konkurrenskraft.

Utskottet noterar vidare att kompetensförsörjning är ett fokusområde för regeringens nyindustrialiseringsstrategi och ett prioriterat område för den regionala tillväxtpolitiken.

När det gäller förslaget i kommittémotion 2020/21:3284 (C) om snabbutbildning av personal i sektorer med övertalighet till följd av den pågående pandemin till sektorer med personalbehov instämmer utskottet självfallet med motionärerna i fråga om det angelägna i att underlätta för sådan omställning. Vid varsel och omställning behövs insatser på såväl nationell och regional som kommunal nivå för att minska effekterna på arbetsmarknaden och näringslivet. Utskottet noterar dels det beslut som regeringen i mars 2020 fattade om att

tillsätta en samordnare för pandemins effekter på näringslivet (N2020/00619), dels det uppdrag som regeringen i början av april gav Tillväxtverket att bistå med insatser med anledning av pandemins effekter på regioner och näringsliv. När det gäller uppdraget till Tillväxtverket kan utskottet konstatera att detta alldeles nyligen ersatts av ett nytt uppdrag som syftar till att ytterligare stötta och stärka regioners och kommuners kapacitet att genomföra insatser för att hantera konsekvenserna av varsel och omställning (N2020/02808). Insatserna ska genomföras av Tillväxtverket i nära samverkan med regioner och kommuner, länsstyrelserna och andra statliga myndigheter samt övriga berörda aktörer.

När det gäller behovet av ett digitalt kunskapslyft som tas upp i kommittémotion 2020/21:3499 (KD) noterar utskottet det som regeringen anför i budgetpropositionen för 2021 om att den grundläggande digitala kompetensen är jämförelsevis god hos befolkningen i Sverige men att det finns ytterligare behov av såväl bredd som spetskompetens inom digitalisering för att nå det övergripande digitaliseringspolitiska målet att bli bäst i världen. Regeringen lyfter fram att det livslånga lärandet, med möjligheter till fort- och vidareutbildning, är centralt i detta avseende. Universitet och högskolor, yrkeshögskolor och andra utbildningsaktörer behöver enligt regeringen även fortsättningsvis samverka med näringslivet och offentlig förvaltning för att förstå och möta arbetsmarknadens behov. Regeringen bedömer också att det behövs fortsätta insatser för att främja digital delaktighet, framför allt hos vissa grupper (exempelvis äldre och personer med funktionsnedsättning), samt fortsatta insatser för att stärka tilliten till digitala tjänster, bl.a. när det gäller informationssäkerhet och brottsbekämpning.

Som framgår av regeringens redovisning finns ytterligare behov av fortsatta insatser på området, men ett glädjande kvitto på att Sverige ligger väl framme är att Sverige rankades som etta i världen i Network Readiness Index 2020, som är en årlig jämförelse av länders förmåga att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Network Readiness Index sammanställs av tankesmedjan Portulans Institute, i år i samverkan med Unesco. Fokus i årets rapport låg på förmågan att använda digitala verktyg för att hantera de samhälleliga konsekvenserna av covid-19. Också år 2019 toppade Sverige rankingen. Utskottet litar till att regeringen fortsätter på den inslagna vägen och för en aktiv politik på området, och därmed bedömer utskottet inte att det finns behov av att initiera ett digitalt kunskapslyft.

När det gäller förslaget i en enskild motion om att se över hur omställningsstöd kan möjliggöras för individer som är i behov av det för att kunna återgå i arbete efter sjukskrivning vill utskottet understryka att människor ska kunna känna sig trygga med att de får det stöd de behöver för att kunna återgå i arbete. Utskottet kan konstatera att trygghetssystemens utformning är en aktuell fråga och noterar bl.a. att regeringen i mars 2020 tillsatte en utredning med uppdrag att se över sjukersättningen och aktivitetsersättningen (dir. 2020:31). Utskottet noterar vidare det tillkännagivande som riksdagen alldeles nyligen riktat till regeringen om att regeringen snarast bör ta ett helhetsgrepp för att underlätta

återgång i arbete för den som nekats sjukpenning (bet. 2020/21:SfU10, rskr. 2020/21:111).

Avslutningsvis vill utskottet även peka på de omfattande reformer som pågår av Arbetsförmedlingens roll och uppdrag när det gäller omställnings- och kompetensförsörjningsfrågor, vilket utskottet kommer att behandla mer ingående i följande avsnitt av betänkandet. Utskottet kan därmed konstatera att frågor som rör olika aspekter av omställning och kompetensutveckling i arbetslivet för närvarande bereds på flera olika håll. Detta arbete följer utskottet med stort intresse, och i avvaktan på resultatet av detsamma avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Arbetsförmedlingen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. Arbetsförmedlingens uppdrag och kommunernas ansvar för personer som är arbetslösa. Utskottet anser att vissa förslag får anses vara tillgodosedda och hänvisar i övrigt i huvudsak till pågående beredningsarbete.

Jämför reservation 6 (M), 7 (SD) och 8 (KD) samt särskilt yttrande 6 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) tar motionärerna upp behovet av att reformera Arbetsförmedlingen (yrkande 12). Motionärerna föreslår en reformering utifrån en modell byggd på ett begränsat antal aktörer med tydlig kravställning och tydliga förutsättningar. Motionärerna anser vidare att det bör införas en bortre parentes för den statliga arbetsmarknadspolitiken och föreslår i samma motion att kommunerna ska ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa i mer än tre år (yrkande 13).

I kommittémotion 2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) anser motionärerna att reformeringen av Arbetsförmedlingen måste ske på ett ansvarsfullt sätt (yrkande 1). Inriktningen för reformeringen bör enligt motionärerna alltså vara att släppa in fler aktörer inom matchningsverksamheten, men med hänsyn till att Sverige är i ett krisläge kan det bli nödvändigt att se över takten för reformeringen.

I kommittémotion 2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) tar motionärerna upp behovet av att reformera Arbetsförmedlingen (yrkande 8). En förbättrad svensk arbetsmarknadspolitik kräver enligt motionärerna en reformerad arbetsförmedling där fristående aktörer tillåts att delta för att matcha arbetslösa till jobb.

I motion 2020/21:2428 av Abraham Halef (S) anför motionären att de som kommer nya till Sverige har ett brett spann av kompetens som det är angeläget

att ta till vara. Motionären lyfter fram vikten av ett kraftfullare myndighets-samarbete för en mer inkluderande arbetsmarknad. I motion 2020/21:2005 av Maria Strömkvist m.fl. (S) anser motionärerna att Arbetsförmedlingen bör finnas på plats i landets alla kommuner.

I motion 2020/21:1112 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) anser motionären att regeringen bör utreda en sammanslagning av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Enligt motionären skulle detta kunna minska byråkratin och antalet kontaktpunkter för dem som står utanför arbetsmarknaden och därmed göra det lättare för dem att snabbare hitta in på rätt väg. I motion 2020/21:1858 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M) föreslår motionärerna att möjligheterna att öppna, utöka och utveckla privata arbetsförmedlingar i Sverige ska ses över.

I motion 2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) anser motionären att Arbetsförmedlingen sedan länge har spelat ut sin roll och därför bör läggas ned (yrkande 1). Motionären anför vidare att en arbetssökande i dag kan bli kartlagd och arbetsförmågebedömd av flera olika aktörer i olika skeden, och motionären menar därför att staten bör ta ansvar för en samlad arbetsförmågebedömning och kompetenskartläggning (yrkande 2).

I samma motion anför motionären att arbete inte längre förmedlas genom Arbetsförmedlingen och att Platsbanken spelat ut sin roll i och med intåget av digitala plattformar. Sverige bör därför lätta på tolkningen av utannonseringskravet (yrkande 4). Motionären föreslår också att ansvaret för att föra arbetslöshetsstatistik ska föras över från Arbetsförmedlingen till Statistiska centralbyrån och komplettera den befintliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (yrkande 7).

I motion 2020/21:3345 av Magnus Jacobsson (KD) anser motionärerna att förutsättningarna för att förändra Arbetsförmedlingens, Försäkringskassans och kommunernas roll för arbetslösa bör utredas (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

En väl fungerande arbetsmarknadspolitik är avgörande för Sveriges omställningsförmåga, konkurrenskraft och välbstånd. Alla människor som kan ska ha möjlighet att delta i arbetslivet. Arbete är den viktigaste förutsättningen för egen försörjning och etablering i samhället, och även för att finansiera vår gemensamma välfärd.

Den pågående pandemin har slagit hårt mot svensk arbetsmarknad, och Sverige befinner sig i den allvarligaste krisen på arbetsmarknaden i modern tid. Arbetslösheten bedöms fortsätta att öka under 2021, och det är angeläget att Arbetsförmedlingen har förutsättningar att kunna ta emot ett ökat antal inskrivna arbetssökande. Den som blir av med sitt arbete ska få det stöd som behövs för att ställa om och få ett nytt jobb.

I budgetpropositionen för 2021 föreslår regeringen satsningar som både syftar till att säkerställa Arbetsförmedlingens verksamhet här och nu och till att styra myndigheten i linje med inriktningen för reformeringen. Regeringen

föreslår att förvaltningsmedel tillförs för att Arbetsförmedlingen ska kunna hantera att fler blir arbetslösa och inskrivna hos Arbetsförmedlingen och för att säkerställa att det finns ändamålsenlig lokal närvaro och likvärdig service i hela landet. Arbetsförmedlingen får därmed även fortsättningsvis förutsättningar för ett ökat antal anställda 2021 som kan bidra till att möta den kraftigt ökande arbetslösheten.

Regeringen föreslår också att 1 miljard kronor tillförs 2021 för att successivt öka antalet deltagare i upphandlade matchningstjänster för att förstärka arbetslösas jobbchanser och avlasta Arbetsförmedlingen i ett pressat läge. Det är samtidigt ett sätt att börja förbereda Arbetsförmedlingen inför reformeringen av myndigheten genom att successivt öka externa leverantörers kapacitet att erbjuda matchningstjänster för arbetssökande.

Utskottet välkomnar de omfattande satsningar som regeringen gör i budgetpropositionen för 2021 för att säkerställa Arbetsförmedlingens verksamhet här och nu och till att styra myndigheten i linje med inriktningen för reformeringen.

Utskottet noterar regeringens tydliga besked i budgetpropositionen för 2021 om att reformeringen av Arbetsförmedlingen ska fortsätta för att förbättra effektiviteten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det huvudsakliga regelverket ska träda i kraft i slutet av 2022. Regeringen lyfter också fram att det är viktigt att reformeringen sker ordnat. Kvalitet och kontroll ska vara styrande.

Vidare noterar utskottet de olika uppdrag som regeringen gett Arbetsförmedlingen som ett led i reformeringen samt att myndigheten nyligen till regeringen bl.a. redovisat hur myndigheten säkerställer att det finns en ändamålsenlig genomförandeorganisation som skapar förutsättningar för ett successivt genomförande av reformeringen (dnr Af-2020/0034 2118). Som en del av detta uppdrag redovisade myndigheten utvecklingsarbete på fyra delområden: kontroll och uppföljning av fristående aktörer, digital infrastruktur för informationsutbyte, kontroll av individersättningar och utveckling av den arbetsmarknadspolitiska bedömningen.

Med det ovan anförda kan utskottet konstatera att arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen fortskrider och att inriktningen ligger i linje med förslagen i kommittémotionerna 2020/21:3371 (M), 2020/21:653 (SD) och 2020/21:3409 (KD) om behovet av att reformera myndigheten.

När det särskilt gäller Arbetsförmedlingens närvaro i hela landet som tas upp i en enskild motion anser utskottet att det är angeläget att säkerställa en fungerande verksamhet med likvärdig service i hela landet för arbetssökande och arbetsgivare. Utskottet noterar att regeringen i december 2019 gav Arbetsförmedlingen i uppdrag att säkerställa detta. I propositionen Vårändringsbudget för 2020 fick myndigheten även ett tillskott av medel för att genomföra detta uppdrag (prop. 2019/20:99, bet. 2019/20:FiU21, rskr. 2019/20:340). Som framgått ovan satsar regeringen också i budgetpropositionen för 2021 ökade resurser till Arbetsförmedlingen för att bl.a. kunna ha en ändamålsenlig

närvaro och likvärdig service i hela landet. Utskottet noterar vidare att Arbetsförmedlingen nyligen har lämnat sin slutrapport för uppdraget till regeringen (dnr Af-2020/0000 3708). Utskottet kan med det anförda konstatera att det pågår ett aktivt arbete med att säkra att Arbetsförmedlingen har en ändamålsenlig lokal närvaro, och utskottet anser inte att det finns skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen om myndighetens lokala närvaro. Utvecklingen på området kommer att följas noga av utskottet.

Kommunernas uppdrag och roll i arbetsmarknadspolitiken är en fråga som tas upp i flera motioner. Utskottet vill betona hur viktig samverkan på lokal nivå är för att människor ska stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Samverkan med kommunerna inom ramen för den statliga arbetsmarknadspolitiken måste fungera väl, och utskottet uppmärksammar här det betänkande som Utredningen om kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken överlämnade till regeringen i juni 2020 (SOU 2020:41). Remissförfarandet när det gäller detta betänkande har nyligen avslutats, och betänkandet och remissvaren bereds nu inom Regeringskansliet.

När det gäller förslaget i kommittémotion 2020/21:3371 (M) om att kommunerna ska ta över huvudansvaret för personer som har varit arbetslösa i mer än tre år anser utskottet att det arbete som pågår med att reformera Arbetsförmedlingen bör avvaktas. Inte heller detta år finner utskottet således något skäl att rikta något tillkännagivande om en bortre tidsgräns för den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Utskottet noterar när det gäller frågan om att skapa en mer inkluderande arbetsmarknad och behovet att ta till vara nyanländas kompetens som tas upp i en enskild motion att regeringen i budgetpropositionen för 2021 avsätter extra medel till Arbetsförmedlingen för införandet av ett intensivår i enlighet med vad som redogjordes för i förra årets budgetproposition. Genom intensivåret ska nyanlända ges möjlighet till en snabbare etablering på arbetsmarknaden inom ramen för etableringsprogrammet. Utskottet ser positivt på denna satsning som kan utgöra en viktig pusselbit för att förbättra vägarna in på den svenska arbetsmarknaden för nyanlända. I det regeringsuppdrag som Arbetsförmedlingen fått för att införa intensivåret ska myndigheten samverka med kommunerna och Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua) samt föra en nära dialog med andra relevanta aktörer som Sveriges Kommuner och Regioner, Statens skolverk, Folkbildningsrådet och arbetsmarknadens parter.

Utskottet kan sammantaget konstatera att det pågår ett omfattande arbete med att reformera Arbetsförmedlingen. Genom detta arbete får vissa av motionsyrkandena i detta avsnitt anses vara tillgodosedda. Därutöver anser utskottet att det för tillfället inte finns skäl att komplicera det pågående arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen genom att rikta krav på ytterligare förändringar på området. Med det anförda avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ett förenklat regelverk för subventionerade anställningar, bättre kontroll av subventionerade anställningar och införandet av en statlig dagpenning. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 9 (M), 10 (SD), 11 (V) och 12 (KD) samt särskilt yttrande 7 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) föreslår motionärerna att regelverket för subventionerade anställningar förenklas (yrkande 14). Dagens subventioner fungerar för dåligt och är för krångliga och administrativ tungrodda, menar motionärerna och förespråkar därför att ett nytt anställningsstöd införs som bygger på de nystartsjobb som Alliansen införde.

I kommittémotion 2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) anser motionärerna att regeringen bör se över möjligheterna att förlänga det arbetsmarknadspolitiska programmet Stöd till start av näringsverksamhet från sex till tolv månader (yrkande 9). Motionärerna vill uppmuntra till eget företagande, inte minst i spåren av den pågående pandemin. Att få i gång en fungerande verksamhet kan ta tid och det vore därför rimligt att förlänga tiden för att få stödet.

I kommittémotion 2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) anser motionärerna att dagens olika anställningsstöd bör ses över för att fokusera på de effektivare nystartsjobben (yrkande 1). För att effektivisera systemet anser motionärerna att antalet stödformer bör minska och reglerna för de individuella stödformerna förenklas, med undantag för de stöd som berör personer med funktionsvariation.

I kommittémotion 2020/21:431 av Ali Esbati m.fl. (V) föreslår motionärerna att arbetsgivare som anställer personer med subventioner ska vara skyldiga att utfärda ett arbetsintyg till de anställda när deras anställning upphör (yrkande 10). Motionärerna föreslår vidare att kravet om att andra anställningsförmåner än lön ska följa av eller vara likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i nystartsjobben ska återinföras (yrkande 12). Enligt motionärerna måste arbetet med att skapa ordning och reda när det gäller subventionerade anställningar fortsätta. För att säkerställa att personer med sådana anställningar garanteras rätt lön, sjysta arbetsvillkor och rimliga arbetstider föreslår motionärerna att det görs en kartläggning av dessa förhållanden differentierad på branscher, kön och utländsk bakgrund (yrkande 13).

I kommittémotion 2020/21:3144 av Roland Utbult m.fl. (KD) föreslår motionärerna att regeringen ska utreda frågan om att införa en författningsreglerad definition av arbetsintegrerande sociala företag (yrkande 3).

I kommittémotion 2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) anser motionärerna att införandet av en statlig dagpenning bör utredas (yrkande 25). Motionärerna anför att dagpenningen skulle ersätta försörjningsstödet för arbetsföra personer och tydligt kopplas till individens behov av utbildning och åtgärder för att bli matchningsbar, via statens arbetsmarknadsåtgärder, samt göra det enklare att utkräva deltagande och införa sanktioner mot dem som inte deltar enligt överenskommet.

I kommittémotion 2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) anser motionärerna att etableringsjobben bör granskas kontinuerligt (yrkande 10).

I kommittémotion 2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) lyfter motionärerna fram vikten av arbetsintegrerande sociala företag (yrkande 6). Motionärerna anför bl.a. att det är angeläget att undanröja de byråkratiska hinder som finns för de arbetsintegrerande företagen och ta till vara den potential som verksamheterna har.

I motion 2020/21:747 av Hans Hoff m.fl. (S) anser motionärerna att regeringen bör se över behovet av mer yrkes- och arbetsmarknadsutbildning för fler arbetslösa. Enligt motionärerna har dessa utbildningar en viktig roll att fylla i den förbättrade matchning på arbetsmarknaden som måste till för att säkra en god välfärd även i framtiden.

I motion 2020/21:815 av Magnus Manhammar (S) anser motionären att regeringen bör överväga att införa krav på villkor enligt svenska kollektivavtal när en arbetsgivare får stöd via Arbetsförmedlingen genom arbetsmarknadspolitiska program (yrkande 2). Införandet av sådana krav vore enligt motionären ett sätt att motverka osund konkurrens och lönedumpning på den svenska arbetsmarknaden. I motion 2020/21:816 av Magnus Manhammar (S) tar motionären upp att många människor på den svenska arbetsmarknaden berörs av olika åtgärdsanställningar, t.ex. nystartsjobb eller särskilt anställningsstöd. Motionären vill se en översyn av åtgärdsanställningarna och anser att regeringen bör undersöka möjligheten att göra så att alla åtgärdsanställningar är kvalificerande till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.

I motion 2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) förespråkar motionären att samtliga lönesubventioner slås ihop till ett enda flexibelt stöd med nystartsjobben som förebild (yrkande 5). I motion 2020/21:2736 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) anser motionärerna att Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar bör slopas (yrkande 4). Motionärerna anför att kommunerna redan har dessa utbildningar och menar att det skulle innebära ett större utbud och en generell kvalitetshöjning om Arbetsförmedlingens utbildningar lades ned. I motion 2020/21:2813 av Lars Beckman (M) anser motionären att extratjänster som arbetsmarknadspolitisk åtgärd bör upphöra. Extratjänsterna ger enligt motionären ett mycket blygsamt resultat och bör därför avvecklas snarast.

I motion 2020/21:3098 av Ann-Sofie Lifvenhage m.fl. (M, KD) förespråkar motionärerna att Sörmland utses till ett pilotlän för samverkansinsatser mellan myndigheter och näringsliv för att minska arbetslösheten bland grupper som i dag står långt ifrån arbetsmarknaden.

I motion 2020/21:42 av Martina Johansson (C) anser motionären att stöden till dem som står en bit ifrån arbetsmarknaden bör ses över och att det bör satsas mer på handledning ute på arbetsplatser. I motion 2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) framhåller motionärerna fördelarna med egenanställning. Motionärerna anser att möjligheten att arbeta som egenanställd bör bli mer känd, och de vill därför att Arbetsförmedlingen informerar arbetssökande om möjligheten till egenanställning (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

En väl avvägd utformning av de arbetsmarknadspolitiska programmen och insatserna är enligt utskottet avgörande för en aktiv och effektiv arbetsmarknadspolitik. Som utskottet redan tagit upp ovan i betänkandet bedöms arbetslösheten fortsätta att öka under 2021, till följd av effekterna av den pågående pandemin. Att Arbetsförmedlingen ges förutsättningar att möta en ökande arbetslöshet är centralt, och utskottet välkomnar därmed regeringens förslag i budgetpropositionen för 2021 om att tillföra medel till arbetsmarknadspolitiken när det gäller resurser till både Arbetsförmedlingen och till programinsatser.

Många av de jobb som nu försvinner riskerar att inte komma tillbaka. Att erbjuda kompetenshöjande insatser av hög kvalitet är därför viktigt för att arbetssökande som har behov av det ska kunna stärka sin ställning på arbetsmarknaden inför att konjunkturen vänder. Som bl.a. tas upp i kommittémotionerna 2020/21:3371 (M) och 2020/21:3284 (C) är det angeläget att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna är träffsäkra och effektiva och att reglerna för stödformerna är så enkla som möjligt. Utskottet anser dock inte att det är motiverat att i rådande läge överväga någon ny form av anställningsstöd. Rätt väg framåt i nuläget är enligt utskottet att vidareutveckla nuvarande insatser och att få etableringsjobben på plats.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2021 att medel tillförs för att öka tillgången till arbetsmarknadsutbildningar i syfte att möta efterfrågan inom bristyrken och stärka kunskaperna hos arbetssökande genom kortare yrkesinriktade utbildningar. Detta välkomnas av utskottet.

När det gäller arbetsmarknadsutbildningarna noterar utskottet vidare att regeringen i regleringsbrevet för 2020 har gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att redovisa arbetet med att säkerställa att arbetsmarknadsutbildningen är effektiv och fyller en strategisk funktion för kompetensförsörjningen. Detta inkluderar hur myndigheten avser att utveckla arbetsmarknadsutbildningen så att utbildningsutbudet baseras på efterfrågan och samspelar med utbudet i yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning genom en ökad samverkan med kommunerna. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 16 april 2021.

Utskottet noterar även att en utredare inom Arbetsmarknadsdepartementet har getts i uppdrag att analysera hur reformeringen av Arbetsförmedlingen påverkar arbetsmarknadspolitikens del i kompetensförsörjningen (A 2020:B).

Uppdraget löper t.o.m. den 31 december 2021. Utredaren ska bl.a. analysera behov av ett förändrat regelverk samt förändrad styrning och uppföljning så att arbetsmarknadsutbildningen fyller en strategisk funktion på arbetsmarknaden och så att arbetsmarknadsutbildningar som brister i effektivitet kan avvecklas. I uppdraget ingår även att utöver reformeringen av Arbetsförmedlingen beakta och analysera övrig utveckling inom området, i synnerhet det arbete som sker inom Regeringskansliet som påverkar arbetsmarknadsutbildning och andra strukturer för kompetensförsörjning på nationell och regional nivå.

Den pågående pandemin har ytterligare försvårat situationen på arbetsmarknaden för många grupper och medför särskilt ett behov av insatser för dem som har varit utan arbete under en lång tid eller för nyanlända som saknar förutsättningar att få arbete utan omfattande stöd. Extratjänster och introduktionsjobb kan skapa arbetstillfällen för denna grupp, inte minst för utrikes födda kvinnor, och kan öka chansen till arbete. Utskottet välkomnar därmed regeringens förslag i budgetpropositionen för 2021 om att tillföra medel till introduktionsjobb och extratjänster.

När det gäller det förslag som lämnas i kommittémotion 2020/21:653 (SD) om att förlänga det arbetsmarknadspolitiska programmet Stöd till start av näringsverksamhet konstaterar utskottet att en sådan förlängning är en del i det krispaket som lanserats för att mildra den pågående pandemins konsekvenser på arbetsmarknaden. Utskottet är emellertid inte berett att rekommendera en permanent förlängning av programmet i enlighet med vad som förespråkas i motionen.

Utskottet noterar vidare att regeringen när det gäller utformningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen och insatserna för närvarande aktivt arbetar för att etableringsjobben införs under 2021. Genom etableringsjobben kommer staten att stimulera att anställningar för nyanlända och långtidsarbetslösa kommer till stånd så att fler får chans att få ett jobb.

I enlighet med vad som redogjordes för i budgetpropositionen för 2020 ska nyanlända också ges möjlighet till en snabbare etablering på arbetsmarknaden genom införandet av ett intensivår. Detta är något som utskottet även lyft fram tidigare i betänkandet. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2021 att medel tillförs Arbetsförmedlingen för arbetet med detta. Utskottet noterar att regeringen nyligen har gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att införa intensivåret. Från och med den 15 april 2021 ska nyanlända kvinnor och män kunna ges möjlighet att delta i ett s.k. intensivår, där deltagare i upp till ett års tid får ta del av insatser som sker parallellt eller i tät följd med högt tempo.

När det gäller förslaget i kommittémotion 2020/21:3405 (KD) om att införa en statlig dagpenning noterar utskottet den satsning som regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2021 för ökad jobbstimulans inom ekonomiskt bistånd (prop. 2020/21:1 utg.omr. 9). Utskottet noterar vidare regeringens besked att den planerar att tillsätta en statlig utredning i syfte att undersöka möjligheterna att öka drivkraften till arbete i försörjningsstödet och belysa möjligheterna att göra försörjningsstödet beskattningsbart för att minska

marginaleffekterna. Förslaget planeras träda i kraft under 2021. Utskottet konstaterar att detta ligger i linje med det som efterfrågas i nämnda motion.

Angående det behov av olika typer av kontroller av subventionerade anställningar som bl.a. tas upp i kommittémotionerna 2020/21:431 (V) och 2020/21:3409 (KD) vill utskottet understryka vikten av att motverka att subventionerade anställningar används i felaktiga syften. Ordning och reda måste givetvis gälla på arbetsmarknaden och utskottet vill i sammanhanget påminna om det regelverk som trädde i kraft under förra året (prop. 2019/20:117, bet. 2019/20:AU12, rskr. 2019/20:282). Ansvariga myndigheter har därigenom fått bättre verktyg för att komma åt missbruk av subventionerade anställningar, och förutsättningarna för att motverka felaktiga utbetalningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten har därigenom förstärkts. Utskottet vill också lyfta fram det myndighetsgemensamma arbete som bedrivs för att motverka utbredningen av osund konkurrens och arbetslivskriminalitet.

Utskottet noterar även att en central del i reformeringen av Arbetsförmedlingen är att myndigheten ska ha ett tydligt fokus på kontrollfunktioner. Vidare vill utskottet lyfta fram arbetstagarorganisationernas delaktighet i fråga om att motverka ett otillbörligt utnyttjande av subventionerade anställningar. Utskottet följer noga det arbete som pågår och ser i nuläget inga skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen om olika kontrollåtgärder.

När det gäller förslagen i kommittémotionerna 2020/21:3144 (KD) och 2020/21:2701 (MP) om arbetsintegrerande sociala företag instämmer utskottet med vad som anförs i motionerna om att det är angeläget att erbjuda sysselsättning och skapa vägar till arbete för personer som har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Utskottet sätter dock sin tilltro till att regeringen kommer att fortsätta sitt målinriktade arbete med att förstärka insatserna för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att regeringen arbetar målmedvetet med att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och att genom träffsäkra åtgärder ge fler chans att få ett jobb. Utskottet anser med det som ovan anförts att det inte finns anledning att rikta krav till regeringen på åtgärder i enlighet med något av de förslag som väckts i motionsyrkandena i detta avsnitt. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkandena.

Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. översyn av Samhalls verksamhet, flexjobb och uppdrag om att se över hinder och möjligheter för att skapa en mer inkluderande arbetsmarknad. Utskottet hänvisar bl.a. till det tillkännagivande som riksdagen riktade till regeringen under föregående riksmöte om en översyn av Samhalls uppdrag och till pågående arbete på området.

Jämför reservation 13 (M), 14 (SD), 15 (C) och 16 (KD) samt särskilt yttrande 8 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3372 av Mats Green m.fl. (M) anser motionärerna att det dels bör göras en översyn av Samhalls verksamhet när det gäller personer med intellektuell funktionsnedsättning (yrkande 8), dels bör utredas om Samhall ska ges möjlighet att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget (yrkande 9).

I kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) anser motionärerna att man bör se över möjligheten att införa någon form av flexjobb för den som har en väsentligt eller permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av en funktionsnedsättning eller sjukdom (yrkande 24). I samma motion skriver motionärerna att de befarar att Arbetsförmedlingen till viss del använder sig av Samhall för att få bort nyanlända ur arbetslöshetsstatistiken, och motionärerna menar därför att Samhalls kärnuppdrag måste värnas genom att det återgår till att bestå av att hitta arbetstillfällen åt personer med dokumenterad funktionsnedsättning (yrkande 25).

Vidare anser motionärerna i samma motion att möjligheterna att underlätta för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden bör undersökas (yrkande 26). Motionärerna förespråkar också flexiblare insatser för att personer i behov av teckentolk ska få eller kunna behålla ett arbete (yrkande 27).

I kommittémotion 2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) tar motionärerna upp att en stor andel unga och vuxna med funktionsnedsättning står ofrivilligt utanför arbetslivet. Motionärerna anser att det bör tillsättas en utredning med uppdrag att utreda välfungerande inkluderingsinsatser i regi av svenska arbetsgivare samt se över vilka hinder och möjligheter som finns för att fler arbetsgivare ska anställa personer med funktionsnedsättning (yrkande 46).

I kommittémotion 2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) anser motionärerna att det bör utredas hur det kan förenklas för små och medelstora företag att anställa personer med funktionsnedsättning (yrkande 31). I kommittémotion 2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) anser motionärerna att

regeringen bör se över möjligheterna för personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom att fortsätta arbeta (yrkande 21).

I kommittémotion 2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) framhåller motionärerna att arbetet är en viktig del av livet och vuxenidentiteten och att ett arbete bidrar till förankring, livskvalitet och tillhörighet. Motionärerna anser att det finns skäl att samla ansvaret för att slussa ut unga med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, inklusive ansvaret för aktivitetsersättningen, hos Arbetsförmedlingen (yrkande 16). Vidare menar motionärerna att de arbetsmarknadspolitiska stöden för personer med funktionsnedsättning bör bli färre men mer flexibla (yrkande 17). Därtill anser motionärerna att Samhall tydligt ska vara till för dem som på grund av funktionsnedsättning står långt ifrån arbetsmarknaden (yrkande 18).

I motion 2020/21:1436 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S) anser motionärerna att pensionsåldern på Samhall bör vara densamma som på den övriga svenska arbetsmarknaden. Det är enligt motionärerna inte rättvist att personer som finns inom Samhalls arbetsmarknadsåtgärd inte kan arbeta efter att de fyllt 65. I motion 2020/21:1437 tar samma motionärer upp situationen för personer som får lönebidrag och anser att dessa personer bör jämföras med andra på den svenska arbetsmarknaden och därmed kunna ges möjlighet att fortsätta jobba efter 65 år så att pensionsåldern blir likvärdig på arbetsmarknaden.

I motion 2020/21:1887 av Joakim Järrebring (S) anser motionären att regeringen bör verka för att öka tillgängligheten i arbetslivet för människor med funktionsnedsättning. Rätt hjälpmedel är ett viktigt redskap, och enligt motionären är det bl.a. angeläget att effektivisera stödet och minska kostnaderna för att möjliggöra för att ge fler i den här gruppen möjlighet att delta i arbetslivet.

I motion 2020/21:2018 av Alexandra Völker (S) anser motionären att det behövs en nationell genomförandeplan med syftet att realisera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (yrkande 1). Motionären förordar vidare att arbetsmarknadspolitiken och arbetsmarknadsåtgärderna utgår från vad människor kan i stället för vad de inte kan och föreslår att begreppet ”nedsatt arbetsförmåga” avskaffas (yrkande 2). Motionären tar i motionen också upp parternas roll på arbetsmarknaden och deras ansvar för arbetsvillkoren för personer med funktionsnedsättning, och hon anser att möjligheten att ta initiativ till trepartsavtal i syfte att skapa en mer inkluderande arbetsmarknad bör ses över (yrkande 3).

I motion 2020/21:2655 av Helena Bouveng (M) anför motionären att det är viktigt att sänka trösklarna in till arbetsmarknaden för människor med funktionsnedsättningar och att bl.a. se över situationen med lönebidragsanställningar för företag som inte har kollektivavtal.

I motion 2020/21:421 av Per Lodenius (C) anser motionären att personer med funktionsnedsättning måste få bättre möjligheter att driva eget företag.

Motionären tar bl.a. upp att olika stöd som en person kan ha behov av inte är anpassade för eget företagande.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla det självklara i att alla människor ska ha möjlighet att utvecklas och stärkas i arbetslivet. Det är enligt utskottet centralt att arbetsmarknadspolitiken har ett starkt fokus på att möjliggöra delaktighet i arbetslivet på lika villkor. När det gäller personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga kan det röra sig om olika anpassningsåtgärder på arbetsplatsen och ekonomiskt stöd till en arbetsgivare som anställer en person med funktionsnedsättning. För personer med funktionsnedsättning kan t.ex. subventionerade anställningar eller lönestöd som riktas till denna grupp spela stor roll för att möjliggöra inträde på arbetsmarknaden.

Med anledning av bl.a. kommittémotion 2020/21:3432 (L) vill utskottet betona att ansvaret för funktionshindersfrågor inom arbetsmarknadspolitiken är en mycket viktig del i Arbetsförmedlingens uppdrag. Arbetsförmedlingen ska säkerställa ett fungerande stöd för personer med funktionsnedsättning dels för att de ska matchas mot en arbetsplats efter arbetsförmåga, dels för att de ska få de hjälpmedel och det löpande stöd som krävs för att långsiktigt kunna höja arbetsförmågan.

Utskottet noterar i sammanhanget att Arbetsförmedlingen i regleringsbrevet för 2020 fick i uppdrag att rapportera hur man säkerställer kompetens för ett fungerande stöd för personer med funktionsnedsättning. Uppdraget redovisades till regeringen i början av september 2020 (dnr Af-2020/0006 0192). I rapporten framhåller Arbetsförmedlingen att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete inom myndigheten när det gäller arbetslivsriktad rehabilitering och myndigheten lyfter bl.a. fram vikten av att fortsätta att använda externa aktörer för att möta behov samt att dra nytta av digitaliseringen i största möjliga utsträckning. Utskottet kommer att noga följa myndighetens arbete på området.

Olika aspekter av Samhalls verksamhet tas bl.a. upp i kommittémotionerna 2020/21:3372 (M), 2020/21:2032 (SD) och 2020/21:3432 (L). Samhalls verksamhet och de arbetstillfällen som den skapar är enligt utskottet viktiga för att kvinnor och män som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som står utanför arbetsmarknaden ska kunna ges möjlighet till meningsfulla jobb. Syftet med Samhalls verksamhet är tydligt. Samhall ska producera efterfrågade varor och tjänster och genom detta skapa meningsfulla och utvecklande arbeten åt personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga där behoven finns. Det är Arbetsförmedlingen som disponerar de arbetstillfällen som Samhall ställer till förfogande. Vilka personer som Arbetsförmedlingen ska anvisa en skyddad anställning hos bolaget framgår av förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. De som anvisas till

skyddat arbete hos Samhall ska vara de vars arbetsförmåga är så nedsatt att de inte kan få något annat arbete och vars behov inte kan tillgodoses genom andra insatser. Arbetsförmedlingen ska också ha prövat om personernas behov kan tillgodoses av andra särskilda insatser för målgruppen, som exempelvis lönebidrag hos andra arbetsgivare.

Utskottet vill även lyfta fram det tillkännagivande som riksdagen under förra riksmötet riktade till regeringen om att se över Samhalls uppdrag (bet. 2019/20:AU4 punkt 6, rskr. 2019/20:128). Utskottet noterar regeringens redovisning i budgetpropositionen för 2021 om att Samhalls ekonomiska mål har reviderats på så sätt att avkastningen på eget kapital långsiktigt ska uppgå till 5 procent i stället för som tidigare 7 procent. Regeringen anger vidare att Samhalls ägaranvisning har reviderats genom att uppdragsmål har införts för engagerade medarbetare samt sysselsättningsgraden inom bolaget. Regeringen uppger att för de två sistnämnda målen kommer målnivåerna att fastställas efter utvärdering under 2020/2021. Utskottet konstaterar att regeringen uppger att tillkännagivandet inte är slutbehandlat, och utskottet ser fram emot regeringens redovisning av den fortsatta behandlingen av tillkännagivandet.

Med det anförda anser utskottet inte att det är motiverat att rikta ytterligare något tillkännagivande till regeringen i enlighet med vad som föreslås i de olika motioner som handlar om Samhalls uppdrag. Utskottet vill i sammanhanget avslutningsvis välkomna att regeringen i budgetpropositionen för 2021 föreslår att Samhall tillförs medel för att underlätta för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga att få jobb.

När det gäller övriga motionsyrkanden i avsnittet håller utskottet givetvis med motionärerna om betydelsen av att åtgärder vidtas för att stärka arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. Utskottet kan inte annat än instämma i det som anförs i bl.a. kommittémotionerna 2020/21:2953 (C) och 2020/21:2996 (KD) om vikten av välfungerande inkluderingsinsatser respektive att även små och medelstora företag ska ha goda möjligheter att anställa personer med funktionsnedsättning. Enligt utskottet pågår det dock redan ett arbete på bred front som ligger i linje med de önskemål som framställs i motionerna.

Yrkanden som motsvarar förslaget i kommittémotion 2020/21:2032 (SD) om s.k. flexjobb har redan behandlats flera gånger tidigare av utskottet. Som utskottet tidigare framhållit har denna fråga varit föremål för utredning i betänkandet Flexibel rehabilitering (SOU 2018:21) där bedömningen gjordes att inga förändringar av regelverket behövdes eftersom det redan tillät flexibla insatser.

Även när det gäller de förslag i kommittémotion 2020/21:2032 (SD) som tar upp situationen för personer i behov av teckentolk har motsvarande yrkanden behandlats tidigare av utskottet, senast i betänkande 2019/20:AU4. Utskottet vill återigen betona att alla som kan jobba ska ges möjlighet att göra det utifrån sina förutsättningar. Utskottet förutsätter att regeringen kommer att fortsätta sitt målinriktade arbete för att ge alla bättre förutsättningar att delta i arbetslivet. I sammanhanget vill utskottet särskilt lyfta fram den utredning om

en förstärkt tolktjänst för jämlikhet och delaktighet som regeringen tillsatte tidigare i år och som har att redovisa sitt uppdrag i början av 2022 (dir. 2020:79). I detta uppdrag ingår att ta fram en handlingsplan för den långsiktiga utvecklingen av tolktjänsten. I direktiven betonas bl.a. att åtgärder behöver vidtas för att skapa bättre möjligheter för barndomsdöva, vuxendöva, hörselskadade och personer med dövblindhet att delta på lika villkor i utbildning och i arbetslivet.

Utskottet noterar vidare att regeringen har gett Myndigheten för delaktighet i uppdrag att under perioden 2018–2020 informera arbetsgivare och andra berörda aktörer om ansvar och insatser för att erbjuda tolk och annat stöd. Myndigheten ska också informera om teknik och tjänster, främja utveckling och innovation samt redovisa goda exempel. Uppdraget ska slutrapporteras senast den 24 juni 2021. Utskottet välkomnar det arbete som sker på olika håll när det gäller utvecklingen av tolktjänsten och anser inte att något tillkännagivande behöver riktas till regeringen.

När det gäller FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som tas upp i en enskild motion noterar utskottet att Regeringskansliet i samband med tillträddandet av konventionen 2008 gjorde en genomgång av hur svensk lagstiftning och övriga förhållanden i Sverige förhöll sig till konventionen. Denna mynnade ut i att svensk rätt ansågs stå i god överensstämmelse med konventionens bestämmelser, men samtidigt drogs slutsatsen att mycket återstod att göra i det funktionshinderspolitiska arbetet innan Sverige på alla punkter kunde anses uppfylla de åtaganden och krav som konventionen innebar och att konventionen skulle utgöra ett viktigt måldokument i detta arbete. Utskottet noterar att ett nytt nationellt mål för funktionshinderspolitiken med konventionen som utgångspunkt beslutades av riksdagen 2017. Utskottet noterar också det uppdrag som en särskild utredare haft om att se över styrningen inom funktionshinderspolitiken. Utredningen överlämnade i april 2019 sitt betänkande Styrkraft i funktionshinderspolitiken (SOU 2019:23) till regeringen.

Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att det pågår arbete på flera olika håll när det gäller att stärka möjligheterna på arbetsmarknaden för personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Utskottet välkomnar det viktiga arbete som pågår och ser i nuläget inte skäl att rikta krav till regeringen att vidta ytterligare åtgärder i enlighet med något av de förslag som behandlas i detta avsnitt. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Arbetslöshetsförsäkringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. 100-dagarsregeln, regelverket för företagares och studerandes rätt till arbetslöshetsersättning och införandet av en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Utskottet hänvisar främst till pågående beredningsarbete.

Jämför reservation 17 (M), 18 (SD), 19 (V), 20 (KD) och 21 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) anser motionärerna att möjligheterna för enmansföretagare att under vissa förutsättningar bedriva företag med ersättning från arbetslöshetsförsäkringen bör utökas (yrkande 14).

I kommittémotion 2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) vill motionärerna att den s.k. 100-dagars regeln återinförs, dvs. att det ska vara möjligt att begränsa sitt geografiska sökområde de första 100 dagarna (yrkande 4).

I kommittémotion 2020/21:302 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) anser motionärerna att regeringen bör utreda hur de som driver ensamföretag ska kunna få ett skydd som är mer likt det som anställda har vid arbetslöshet (yrkande 1).

I kommittémotion 2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) anser motionärerna att införandet av en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring bör utredas (yrkande 20).

I kommittémotion 2020/21:3554 av Gulan Avcı m.fl. (L) vill motionärerna se en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring som skyddar alla som arbetat och som förlorar sin inkomst (yrkande 1). Motionärerna förespråkar vidare att arbetslöshetsförsäkringen ska övergå till att bli helt statlig (yrkande 2).

I motion 2020/21:1815 av Elin Lundgren (S) efterfrågar motionären en översyn av reglerna för att studera när man samtidigt uppbär ersättning från arbetslöshetsförsäkringen (yrkande 2). Enligt motionären borde systemet vara mer generöst för den arbetslöse. I motion 2020/21:1886 av Joakim Järrebring (S) anser motionären att regeringen bör verka för ett långsiktigt riktämne där fler av de försäkrade inom arbetslöshetsförsäkringen ska få en ersättning som motsvarar 80 procent av den tidigare lönen.

I motion 2020/21:2155 av Rikard Larsson m.fl. (S) anför motionärerna att det finns många vittnesmål om att arbetslösa får vänta alltför länge på sin berättigade ersättning till följd av att arbetsgivaren inte skickar in arbetsgivarintyg. Motionärerna anser därför att regeringen bör överväga sanktioner kopplade till arbetsgivares skyldigheter att lämna ut arbetsgivarintyg. I motion 2020/21:2450 av Teresa Carvalho (S) anför motionären att regelverket för arbetslöshetsförsäkringen är stelbent, och motionären vill därför att regeringen

ser över reglerna för studier med bibehållen rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.

I motion 2020/21:1092 av Edward Riedl (M) vill motionären att regeringen ser över möjligheterna att införa en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. I motion 2020/21:1960 av Lotta Finstorp (M) förespråkar motionären att arbetslöshetskassornas möjligheter att erbjuda sina medlemmar insatser som kan bidra till att förhindra att de blir arbetslösa ska ses över. I motion 2020/21:2875 av Lars Beckman (M) anser motionären att arbetslöshetskassorna bör förstatligas och göras obligatoriska för alla att vara med i likt sjukförsäkringen.

I motion 2020/21:601 av Josef Fransson (SD) anser motionären att fackförbunden bör fråntas rätten att administrera arbetslöshetskassan (yrkande 16).

I motion 2020/21:415 av Niels Paarup-Petersen (C) tar motionären upp situationen för gränspendlare i Öresundsregionen och anser att regeringen bör ta initiativ till en mer rättvis arbetslöshetsförsäkring för gränspendlare (yrkande 7). I motion 2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) föreslår motionärerna att regelverket förtydligas så att egenanställda har rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen vid deltidsarbetslöshet på samma sätt som andra anställda (yrkande 2).

I motion 2020/21:3638 av Anna Sibinska m.fl. (MP) anser motionärerna att arbetslöshetsförsäkringen bör moderniseras (yrkande 8). Enligt motionärerna måste arbetslöshetsförsäkringen ge trygghet även till dem som inte har tillsvidareanställningar, såsom egenföretagare och visstidsanställda.

Utskottets ställningstagande

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är enligt utskottet viktig både för den enskilde och för samhället i stort. Arbetslöshetsförsäkringen är en central del av den svenska arbetsmarknadspolitiken och spelar en betydelsefull roll för strukturomvandling och för att den svenska ekonomin ska kunna vara öppen och dynamisk. Arbetslöshetsförsäkringen ska ge ekonomisk trygghet till den som förlorar arbetet och behöver ställa om mellan jobb. I det allvarliga läge som ekonomin nu befinner sig i bidrar arbetslöshetsförsäkringen också till att upprätthålla hushållens köpkraft och den ekonomiska återhämtningen.

Den pågående pandemin har slagit hårt mot företag och har inneburit att både arbetstagare och egenföretagare har förlorat sina anställningar eller uppdrag och därmed behöver arbetslöshetsersättning. Arbetslöshetsförsäkringens betydelse har blivit tydlig under krisen, och utskottet välkomnar de olika tillfälliga åtgärder som har beslutats i syfte att fler ska få arbetslöshetsersättning, bl.a. ändrade medlemsvillkor och lättnader i arbetsvillkoret. Ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen har också höjts. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2021 föreslår att flera av de förändringar som gjordes i arbetslöshetsförsäkringen under våren 2020 förlängs i ytterligare två år t.o.m. 2022. Även möjligheterna till arbetslöshetsersättning för företagare har utökats, och dessa åtgärder ska enligt regeringens förslag förlängas i ett år, t.o.m. 2021.

Utöver dessa förändringar som motiverats av pandemins effekter finns behov av en långsiktigt hållbar förändring av arbetslöshetsförsäkringen. När arbetsmarknaden förändras måste trygghetssystemen hänga med. Utskottet kan konstatera att när krisen slog till hade andelen arbetslösa som har rätt till arbetslöshetsersättning vid arbetslöshet sjunkit kraftigt under drygt ett årtionde. Utskottet inser att det kan vara svårt för den som håller på att etablera sig på arbetsmarknaden att försäkra sin inkomst genom arbetslöshetsförsäkringen och kvalificera sig till arbetslöshetsersättning.

Utskottet noterar att Utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring för fler, grundad på inkomster lämnade sitt betänkande (Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen, SOU 2020:37) till regeringen i juni 2020. Betänkandet har varit ute på remiss, och remisstiden löpte ut den 30 oktober 2020.

När det bl.a. gäller kommittémotionerna 2020/21:3373 (M), 2020/21:653 (SD) och 2020/21:302 (V) kan utskottet konstatera att de frågor som tas upp i dessa motioner har varit föremål för överväganden inom ramen för den nyss nämnda utredningen. Utskottet noterar även att många av de frågor som tas upp i enskilda motioner har omfattats av utredningsuppdraget.

Frågan om möjligheterna till arbetslöshetsersättning för sökande som är företagare och för sökande som deltar i utbildning behandlas grundligt i utredningens betänkande, liksom frågorna om 100-dagarsregeln bör införas i lagstiftningen samt vilken uppgiftsskyldighet som ska gälla för arbetsgivare och uppdragsgivare inom arbetslöshetsförsäkringen och sanktioner kopplade till denna skyldighet. Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet och utskottet anser inte att det finns anledning att föregripa denna process.

Utskottet vill också i detta sammanhang lyfta de överenskommelser som träffats mellan Svenskt Näringsliv och PTK, IF Metall respektive Kommunal som bl.a. anger att parterna är överens om att inleda ett arbete för att i samverkan med staten, samt i nära dialog med parterna inom offentlig sektor, närmare utreda förutsättningarna för en ny kollektivavtalad arbetslöshetsförsäkring.

När det gäller förslagen om att göra arbetslöshetsförsäkringen obligatorisk och allmän som finns i bl.a. kommittémotionerna 2020/21:3409 (KD) och 2020/21:3554 (L) kan utskottet konstatera att detta är frågor som återkommande behandlats av utskottet. Inte heller detta år är utskottet berett att ställa sig bakom en sådan inriktning. Utskottet noterar det intensiva arbete som pågår med att modernisera arbetslöshetsförsäkringen och anpassa den till dagens arbetsliv, och utskottet anser inte att det vore konstruktivt att i detta arbete föra in krav på att göra arbetslöshetsförsäkringen obligatorisk.

Utskottet anser inte heller att det finns skäl att frånta fackförbunden rätten att administrera arbetslöshetskassan såsom förespråkas i en enskild motion.

När det gäller frågan om situationen för gränspendlare mellan Danmark och Sverige som tas upp i en enskild motion kan utskottet inte annat än instämma med motionären om att det är angeläget att det fungerar bra att arbeta och röra

sig över gränserna. Den pågående pandemin har gjort det än tydligare hur viktigt det är att ha en nära dialog och samverka i olika gränshindersfrågor. Att individer riskerar att hamna i kläm mellan regelverken är otillfredsställande, och utskottet välkomnar den dialog som Sverige har med de nordiska grannländerna för att lösa olika gränshindersfrågor. Som utskottet redogjort för ovan i avsnittet Fler vägar till jobb pågår ett omfattande arbete på olika arenor för att främja den fria rörligheten inom Norden.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att frågan om arbetslöshetsförsäkringens utformning är en prioriterad fråga för regeringen. Tillfälliga förändringar av regelverket har gjorts för att lindra effekterna av den kris som covid-19-pandemin har medfört. I fråga om det mer långsiktiga arbetet bereds nu inom Regeringskansliet arbetslöshetsförsäkringsutredningens betänkande. Överenskommelserna mellan Svenskt Näringsliv och PTK, IF Metall respektive Kommunal är också av stort intresse. I detta läge anser utskottet inte att det är motiverat att rikta något tillkännagivande till regeringen på området. Vissa av motionsyrkandena får även anses vara tillgodosedda med det arbete som pågår. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden i detta avsnitt.

Reservationer

1. Fler vägar till jobb, punkt 1 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 5 och
avslår motionerna
2020/21:476 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 2,
2020/21:1703 av Mikael Damsgaard (M) yrkande 3,
2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 6,
2020/21:2467 av Teresa Carvalho m.fl. (S),
2020/21:2810 av Lars Beckman (M),
2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 9,
2020/21:2949 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 2,
2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 11 och
2020/21:3588 av Gulan Avci m.fl. (L).

Ställningstagande

En av de bästa inköringsportarna till arbetsmarknaden är ett sommarjobb. Den möjligheten är i dag i princip borta om du inte har fyllt 18 år, en ålder där de flesta redan har två års gymnasiestudier bakom sig och gymnasievalet definitivt är gjort sedan länge. Tyvärr har 18-årsgränsen också lett till att praon på högstadiet i princip är avskaffad. För att förbättra matchningen, öka rörligheten och underlätta för fler att få det första jobbet behöver arbetsrätten reformeras och moderniseras. Dessutom bör ett särskilt fokus läggas på att utöka ungdomars möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Vi delar inte utskottets uppfattning att regeringen vidtagit tillräckliga åtgärder för att möta dessa problem.

Vi anser med det anförda att regeringen bör vidta åtgärder för att öka ungdomars möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.

2. Fler vägar till jobb, punkt 1 (L)

av Arman Teimouri (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 11 och

2020/21:3588 av Gulan Avci m.fl. (L) samt

avslår motionerna

2020/21:476 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 2,

2020/21:1703 av Mikael Damsgaard (M) yrkande 3,

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 6,

2020/21:2467 av Teresa Carvalho m.fl. (S),

2020/21:2810 av Lars Beckman (M),

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 9,

2020/21:2949 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 2 och

2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

Att ha ett jobb och egen försörjning ökar människors frihet. Tyvärr har arbetsmarknaden i Sverige blivit alltmer tudelad. En ny arbetslöshet har vuxit fram där många inte lyckas etablera sig på arbetsmarknaden över huvud taget. Oavsett konjunkturläge är det alldeles för få nyanlända som har ett riktigt jobb med egen lön efter avslutad etablering. Subventionerade anställningar kan vara en väg in på arbetsmarknaden men får aldrig användas för att gömma undan människor i åtgärder och låtsasjobb. Ska vi skapa förutsättningar för alla att försörja sig själva måste trösklarna in till arbetsmarknaden sänkas och företagen som skapar vår välfärd få bättre förutsättningar att konkurrera globalt.

Vi står inför en rad utmaningar. När arbetslösheten ökar, i spåren av den pågående pandemin, är det unga och utrikesfödda som drabbas värst. De grupper som stod längst ifrån arbetsmarknaden före pandemin står nu ännu längre bort och risken finns att den positiva trenden med en ökad andel kvinnor som står till arbetsmarknadens förfogande bryts. Vi behöver ytterligare reformer för att unga och nyanlända ska kunna erbjudas ett första arbete, företagets kompetensbehov ska kunna tillfredsställas, anställda ska kunna ges rimliga förutsättningar att ställa om och jämställdheten på arbetsmarknaden ska kunna stärkas. Vi behöver dra lärdomar av de systemfel som har blottats under krisen och se hur vi kan göra arbetsmarknaden mer inkluderande för fler, flexibel och fri från stelbenta strukturer.

Vi välkomnar givetvis i likhet med utskottet de olika insatser som görs för att underlätta för fler att komma i arbete, men enligt vår mening lär dessa åtgärder inte vara tillräckliga utan det behövs ytterligare arbete för att på sikt kunna möta den omställning som arbetsmarknaden står inför.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att regeringen ytterligare bör verka för en arbetsmarknad som öppnas för fler. Vi anser bl.a. att regeringen bör tillsätta en långtidsutredning med uppdrag att överblicka vilka förändringar som kan krävas på den svenska arbetsmarknaden fram till 2030 i enlighet med vad som utvecklas i motion 2020/21:3588.

3. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1,
2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 3 och
2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 2 och 7 samt
avslår motionerna
2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 11,
2020/21:663 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 7,
2020/21:845 av Patrik Engström m.fl. (S),
2020/21:2191 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,
2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 6,
2020/21:3483 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 3 och
2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 11.

Ställningstagande

Frågor om kompetensförsörjning och omställning kommer att ställas på sin spets i takt med att digitaliseringen ökar. Det är viktigt att Sverige tar ett helhetsgrepp om frågan. En modell för ett gemensamt ansvar mellan staten och arbetsmarknadens parter behövs. Det kan handla om kostnader men också om regelförändringar, utbildningssystem och mycket annat. År 2013 inledde alliansregeringen trepartssamtal med arbetsmarknadens parter för en bättre fungerande arbetsmarknad där möjligheter till kompetensutveckling ingick som en del. Vi anser att dessa samtal bör återupptas för att hitta en modell för kompetensutveckling, omställning och ett livslångt lärande i offentlig såväl som privat sektor. Regeringens initiativ är tyvärr för snäva för att ta det

nödvändiga helhetsgrepp som verkligen krävs för att inkludera anställda i såväl den offentliga som den privata sektorn.

I enlighet med det anförda anser vi att regeringen bör återuppta treparts-samtalen mellan staten och arbetsmarknadens parter.

Att karriärväxla mitt i livet är ett stort beslut som kan kräva att individen får stöd för att våga ta steget och fatta ett välinformerat beslut. I dag finns det dock få möjligheter att få rådgivning om jobb och studier för dem som har ett arbete. Även ungdomar kan behöva ett bättre stöd för att i högre utsträckning fatta beslut om utbildningsval utifrån arbetsmarknadens behov. För att underlätta rörligheten och matchningen på arbetsmarknaden anser vi att en nationell studie- och jobbrådgivning bör inrättas. Den skulle kunna utformas som en digital plattform där individen kan söka både jobb och utbildning samt få information om i vilken grad olika utbildningar leder till jobb. Plattformen kan kombineras med rådgivning, t.ex. via chatt eller över telefon.

Som utskottet noterar har visserligen Arbetsmarknadsutredningen lämnat förslag som ligger i linje med detta, men till skillnad från utskottet är vi inte tillfreds med att avvakta pågående beredningsprocesser. Vi anser därmed att regeringen skyndsamt bör vidta åtgärder för att inrätta en nationell studie- och jobbrådgivning i enlighet med det anförda.

4. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Ludvig Aspling (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 11 och

2020/21:663 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 7 och avslår motionerna

2020/21:845 av Patrik Engström m.fl. (S),

2020/21:2191 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,

2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 6,

2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1,

2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 2 och 7,

2020/21:3483 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 3 och

2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 11.

Ställningstagande

På dagens snabbt föränderliga arbetsmarknad behövs ett bättre stöd för löntagare som väljer att skola om sig för att fortsätta att vara gångbara, eller öka sin anställningsbarhet, på arbetsmarknaden. Behovet av möjligheter till om skolning kommer med största sannolikhet att öka i spåren av den pågående pandemin.

Arbetsförmedlingen och övriga aktörer inom arbetsmarknadspolitiken har till stor del förlorat sin omställningskraft. Dessutom har inte det reguljära utbildningssystemet, inklusive studiefinansieringen, anpassats till yrkesverksamma vuxna. För att ge denna grupp möjlighet att delta i utbildning i omställningssyfte behövs fler möjligheter till kortare utbildningsinsatser och påbygg-nadsutbildningar. Det behövs också en ny form av studiefinansiering där ersättningen är på en sådan nivå att redan yrkesverksamma vuxna får möjlighet att studera. Utifrån detta behöver förutsättningarna för ett nytt system som ökar incitamenten och möjligheterna till omställning för yrkesverksamma vuxna utredas.

Den viktigaste tillgången för den svenska industrin är arbetskraften, och det är därför viktigt att prioritera den framtida kompetensförsörjningen. Detta görs främst genom att vi utbildar vår egen arbetskraft och ser till att den matchas mot de behov som finns på den svenska arbetsmarknaden. Utöver inhemsk arbetskraft kommer det alltid att finnas behov av att rekrytera viss högkompetent arbetskraft utifrån. För kompetenser som inte finns att tillgå på den svenska arbetsmarknaden är det viktigt att luckorna fylls på ett strukturerat sätt. Arbetsgivarna måste dock respektera svenska villkor i enlighet med den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Till skillnad från utskottet är vi inte tillfreds med att avvakta pågående beredningsprocesser. För att stärka kompetensförsörjningen av utbildad arbetskraft har vi inte tid att vänta, utan åtgärder behöver sättas in omgående. Vi anser därmed att regeringen dels skyndsamt bör vidta åtgärder för att få på plats ett nytt system för omställning för yrkesverksamma vuxna, dels bör verka för bättre kompetensförsörjning inom den svenska industrin.

5. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 11 och
avslår motionerna
2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 11,

2020/21:663 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 7,
2020/21:845 av Patrik Engström m.fl. (S),
2020/21:2191 av Sultan Kayhan (S) yrkande 3,
2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 6,
2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1,
2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 3,
2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 2 och 7 samt
2020/21:3483 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

I dag krävs digital kompetens för nästan vilket arbete som helst och för kontakten med både privata företag och offentliga verksamheter. Jag anser att det finns skäl att se över möjligheten att göra ett digitalt kunskapslyft. Kunskapslyftet skulle kunna inbegripa en grundutbildning i hantering av de vanligaste dataprogrammen för personer som inte har den kompetensen och som står till arbetsmarknadens förfogande. Ju längre man står utan arbete, desto mindre kompetensutvecklingsinsatser finns att tillgå, vilket ökar gapet mellan redan anställda och arbetslösa ytterligare.

Till skillnad från utskottet anser jag att det finns ett tydligt behov av att vidta konkreta kompetenshöjande åtgärder på området. Jag anser därmed att regeringen bör ta initiativ till ett digitalt kunskapslyft i enlighet med vad jag anfört ovan.

6. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 12 och 13 samt avslår motionerna

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:1112 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2020/21:1858 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M),

2020/21:2005 av Maria Strömkvist m.fl. (S),

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkandena 1, 2, 4 och 7,

2020/21:2428 av Abraham Halef (S),

2020/21:3345 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 1 och

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 8.

Ställningstagande

Arbetsförmedlingens långvariga dysfunktionalitet och ineffektivitet kommer långsiktigt att bli ännu tydligare. I takt med att fokuset på smitto-, sjukvårds- och varselläget avtar och i hög grad flyttas till pandemins effekter på arbetslösheten och arbetsmarknaden finns det all anledning att utgå ifrån att diskussionen om Arbetsförmedlingens tillkortakommanden och reformering kommer att ta ny fart, i synnerhet mot bakgrund av januariöverenskommelsen.

Sveriges arbetsmarknad kännetecknas av stora matchningsproblem. Samtidigt som fler människor än någonsin behöver hjälp för att komma in på arbetsmarknaden är rekryteringsproblemen stora, och arbetsgivarna hittar inte rätt kompetens. En väl fungerande matchning, och förmågan att ge den som är arbetslös rätt insats och aktivitet, kommer att spela en central roll för att hantera den utmaning som Sverige står inför. De sociala konsekvenserna blir också långtgående när utanförskap permanentas, och i värsta fall går de i arv.

En dåligt fungerande Arbetsförmedling är naturligtvis inte orsak till hela matchningsproblematiken, men regeringen har haft lång tid på sig att vända den negativa utvecklingen. Arbetsförmedlingen har länge uppvisat låga förtroendesiffror och alltför dåliga resultat. Det blir också alltmer tydligt att styrningen inte fungerar.

Mot den bakgrunden vill vi att Arbetsförmedlingen läggs ned till förmån för en struktur där andra aktörer på arbetsmarknaden spelar en betydligt större roll. Vi föreslår ett mer renodlat system där en ny statlig myndighet ansvarar för funktioner som myndighetsutövning, kontroll och uppföljning. Myndigheten bedömer även omfattningen av den arbetssökandes behov.

Matchningsfunktionen öppnas samtidigt upp för ett begränsat antal fristående aktörer. De får ett helhetsansvar för sina arbetssökande och för att dessa får rätt insatser. Matchningsaktören ersätts i allt väsentligt efter hur väl den lyckas med att hjälpa den arbetssökande in i arbete. Det finns i dag många väl etablerade aktörer som skulle kunna bidra till en mer effektiv matchning, bl.a. genom en ökad specialisering och upparbetade arbetsgivarkontakter. På så sätt kan tiden till jobb kortas och kompetensförsörjningen förbättras.

En central del i vår reform är en tydlig uppföljning och kontroll samt ett system där den som kan uppvisa goda resultat premieras. Lågpresterande och oseriösa aktörer ska sorteras ut och resurser fördelas så att de ger bästa möjliga effekt. Kvalitet måste vara i fokus.

Vad vi föreslår är en reformering utifrån en modell byggd på ett begränsat antal aktörer med tydlig kravställning och tydliga förutsättningar. Många av de arbetslösa har stora behov av utbildning, och behovet kommer också att öka under de närmaste åren till följd av det stora antalet nyanlända som behöver komma in på arbetsmarknaden. Här behöver stat och kommun hitta effektiva vägar för samarbete. Kommunerna behöver därför få ett större ansvar för arbetsmarknadspolitiken än vad de har i dag. Det finns i dag också människor som varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen under lång tid som varken får insatser eller sysselsättning. Det är oacceptabelt. Därför bör en bortre parentes

för den statliga arbetsmarknadspolitiken införas, och kommunerna bör ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa under en längre tid.

Vi anser att regeringen bör reformera Arbetsförmedlingen i enlighet med det förslag som vi redogjort för ovan och att regeringen bör vidta åtgärder för att kommunerna ska ta över huvudansvaret för personer som har varit arbetslösa i mer än tre år.

7. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Ludvig Aspling (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2020/21:1112 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2020/21:1858 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M),

2020/21:2005 av Maria Strömkvist m.fl. (S),

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkandena 1, 2, 4 och 7,

2020/21:2428 av Abraham Halef (S),

2020/21:3345 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 1,

2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 12 och 13 samt

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 8.

Ställningstagande

Arbetslösheten har ökat kraftigt i spåren av den pågående pandemin. Innan pandemin drabbade Sverige var Arbetsförmedlingen inne i en reformering. Vi har under många år efterfrågat en reformering av Arbetsförmedlingen i syfte att släppa in fler aktörer i matchningsverksamheten. Den visionen ligger fast, men Arbetsförmedlingens reformering måste ske på ett ansvarsfullt sätt. De privata aktörer som ska axla matchningsuppdraget måste kontinuerligt utvärderas och kontrolleras. Fusk och missbruk måste motverkas. Tillgänglighet till stöd i alla delar av landet måste säkerställas. Arbetsförmedlingen har samtidigt att hantera ett ökat antal arbetssökande. Det gäller att ta hänsyn till att landet är i ett krisläge och att vara öppna för att det kan bli nödvändigt att se över takten för reformeringen.

Vi anser att regeringen bör reformera Arbetsförmedlingen i enlighet med det förslag som vi redogjort för ovan.

8. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 8 och
avslår motionerna

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:1112 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2020/21:1858 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M),

2020/21:2005 av Maria Strömkvist m.fl. (S),

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkandena 1, 2, 4 och 7,

2020/21:2428 av Abraham Halef (S),

2020/21:3345 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 1 och

2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 12 och 13.

Ställningstagande

Arbetsförmedlingen misslyckas inte bara med matchning utan också med sitt viktiga uppdrag att se till att den som är arbetslös är aktiv i sitt jobbsökande och får rätt insatser. Kombinationen av myndighetsutövning och egen förmedlingsverksamhet fungerar allt sämre. Dessutom är det svenska systemet kostsamt. Det är uppenbart att vi står vid vägs ände och att de nuvarande strukturerna för arbetsförmedling inte är anpassade efter dagens arbetsmarknad eller de problem som vi står inför. En bättre fungerande arbetsförmedling är viktig för att förbättra sysselsättningen och matcha främst de som står längst ifrån arbetsmarknaden med jobb. Därför vill jag lägga ned Arbetsförmedlingen i sin nuvarande form. Omfattande internationell erfarenhet talar för mer decentraliserade och flexibla strukturer för arbetsförmedling och matchning. En arbetsförmedlingsreform behövs, och den nya modellen måste i grunden utgå från såväl de arbets sökandes som arbetsmarknadens behov.

I oktober 2019 kom larmrapporter om hur reformeringen fungerade i praktiken. Rapporterna visade att processen hade sjösatts utan vidare precision eller eftertanke. När sedan Arbetsförmedlingens egen analys av vissa grundläggande förutsättningar för reformeringen kom, framkom en del problem. Att det nya systemet enbart skulle luta sig mot lagen om valfrihet (LOV) som upphandlingsform och saknade en kontrollmekanism var för Kristdemokraterna drivande skäl till att reformeringen behövde nya direktiv. Efter påtryckningar från Kristdemokraterna, Moderaterna och den övriga oppositionen gav

regeringen med sig och sköt fram reformeringen ett år. Upphandlingsformen ändrades också till att inte enbart vara LOV-baserad.

Jag anser att regeringen bör reformera Arbetsförmedlingen i enlighet med det förslag som jag redogjort för ovan.

9. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14 och avslår motionerna

2020/21:42 av Martina Johansson (C),

2020/21:431 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 10, 12 och 13,

2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3,

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 9,

2020/21:747 av Hans Hoff m.fl. (S),

2020/21:815 av Magnus Manhammar (S) yrkande 2,

2020/21:816 av Magnus Manhammar (S),

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 5,

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 6,

2020/21:2736 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 4,

2020/21:2813 av Lars Beckman (M),

2020/21:3098 av Ann-Sofie Lifvenhage m.fl. (M, KD),

2020/21:3144 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3,

2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 1,

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 25 och

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att dagens subventioner fungerar dåligt och är krångliga och administrativt tungrodda. För att fler ska kunna få ett första jobb eller komma tillbaka i arbete vill vi ersätta befintliga stöd med ett nytt. Vi föreslår ett nytt anställningsstöd som bygger på nystartsjobben som är det stöd som fungerar bäst i dag. Den nya vägen in i arbete kräver ingen arbetsmarknadspolitisk bedömning utan endast att personen har varit arbetslös i minst ett år eller är nyanländ. Stödet ökar med tiden i arbetslöshet och ska utgå under lika lång tid

som den anställde varit arbetslös. För nyanlända kan stödet beviljas upp till fyra år. För att fler arbetsgivare ska anställa via denna stödform bör det övervägas om Skatteverket ska bevilja nystartsjobben.

Vi noterar att utskottet är tydligt med vikten av kontrollåtgärder när det gäller subventionerade anställningar. Vi vill framhålla att vårt förslag innebär att det som huvudregel bör finnas en gräns för hur stor andel av de anställda som får ha en subventionerad anställning hos en och samma arbetsgivare.

När det gäller nystartsjobben välkomnar vi att regeringen har slopat kravet på kollektivavtalsenliga villkor för allt utom lön. På så vis kan fler få chans att gå från utanförskap till arbete. Vi vill dock se ytterligare en förändring när det gäller nystartsjobben, och det är att dessa inte borde kvalificera till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. På så vis kan man undvika att nystartsjobben används som ett kostsamt sätt att få personer att uppfylla ett arbetsvillkor i arbetslöshetsförsäkringen.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om ett förenklat regelverk för subventionerade anställningar i enlighet med vad vi anfört ovan.

Avslutningsvis vill vi understryka att vi inte delar utskottets positiva syn på regeringens förslag om att öka antalet extratjänster. Detta framgår av Moderaternas budgetförslag för 2021, där partiet avvisar satsningen på fler extratjänster till förmån för fler nystartsjobb (se bet. 2020/21:AU2).

10. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Ludvig Aspling (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 9 och
avslår motionerna
2020/21:42 av Martina Johansson (C),
2020/21:431 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 10, 12 och 13,
2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3,
2020/21:747 av Hans Hoff m.fl. (S),
2020/21:815 av Magnus Manhammar (S) yrkande 2,
2020/21:816 av Magnus Manhammar (S),
2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 5,
2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 6,
2020/21:2736 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 4,
2020/21:2813 av Lars Beckman (M),

2020/21:3098 av Ann-Sofie Lifvenhage m.fl. (M, KD),
2020/21:3144 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3,
2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 1,
2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14,
2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 25 och
2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

Så stor andel som 85 procent av de personer som beviljas stöd av Arbetsförmedlingen inom programmet Stöd till start av näringsverksamhet startar företag som de kan livnära sig på. Det är således ett framgångsrikt arbetsmarknadspolitiskt program. Trots programmets goda resultat finns det vissa begränsningar som behöver åtgärdas för att få ett ännu bättre resultat och locka fler att ta steget att bli egna företagare. Vi vill uppmuntra till eget företagande, inte minst i spåren av den pågående pandemin. Att få igång en fungerande verksamhet kan ta tid, och det vore därför lämpligare att arbetssökande kan få stödet i tolv månader. Vi noterar att utskottet lyfter fram att den förlängning som vi föreslår från sex till tolv månader utgjort en del i det krispaketet för jobb och omställning som beslutats för att lindra effekterna av den pågående pandemin. Vi välkomnar givetvis denna åtgärd, men till skillnad från utskottet menar vi att denna förlängning borde göras permanent.

Vi anser att regeringen bör se över möjligheterna till en förlängning av det arbetsmarknadspolitiska programmet Stöd till start av näringsverksamhet i enlighet med vad vi anförut ovan.

Avslutningsvis vill vi framhålla att vi inte delar utskottets positiva syn på de satsningar som regeringen gör på arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Vi vill behålla bl.a. arbetsmarknadsutbildningar, stöd till start av näringsverksamhet och kompletterande aktörer. Däremot anser vi att subventionerade anställningar inte leder till reguljära anställningar i önskad omfattning och därför bör avvecklas. Detta framgår av Sverigedemokraternas budgetförslag för 2021 (se bet. 2020/21:AU2).

11. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (V)

av Ciczie Weidby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:431 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 10, 12 och 13 samt

avslår motionerna

2020/21:42 av Martina Johansson (C),

2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3,

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 9,

2020/21:747 av Hans Hoff m.fl. (S),

2020/21:815 av Magnus Manhammar (S) yrkande 2,

2020/21:816 av Magnus Manhammar (S),

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 5,

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 6,

2020/21:2736 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 4,

2020/21:2813 av Lars Beckman (M),

2020/21:3098 av Ann-Sofie Lifvenhage m.fl. (M, KD),

2020/21:3144 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3,

2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 1,

2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14,

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 25 och

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

I likhet med utskottet anser jag att subventionerade anställningar är en bra och nödvändig åtgärd för att hjälpa nyanlända, långtidsarbetslösa eller personer med funktionsnedsättning att få en fastare anknytning till den reguljära arbetsmarknaden. Under rätt omständigheter leder insatsen från samhället till en välfärdsvinst för såväl individen som samhällsekonomin i stort.

Det nuvarande systemet med subventionerade anställningar har dock under lång tid varit behäftat med risker och problem. Det är hög tid att ta tag i de missförhållanden som råder kring subventionerade anställningar och skapa ett regelverk som motverkar oegentligheter, överutnyttjande och andra felaktigheter. Ett antal viktiga steg har tagits av regeringen, bl.a. genom den proposition som riksdagen behandlade våren 2020 som innehöll förslag om att förbättra förutsättningarna för att stärka kontrollfunktionen och motverka felaktiga utbetalningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (bet. 2019/20:AU12). Jag anser dock att det krävs ytterligare åtgärder i syfte att stävja oegentligheter, överutnyttjande och andra felaktigheter på det ekonomiskt och personellt omfattande fält som subventionerade anställningar utgör. Med det anförda anser jag att regeringen bör vidta följande åtgärder när det gäller arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m.:

- Det bör införas krav på att arbetsgivare som anställer personer med subventioner ska vara skyldiga att utfärda arbetsintyg till de anställda när anställningen upphör.
- Kravet på att andra anställningsförmåner än lön ska följa av eller vara likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i nystartsjobben bör återinföras.

- Det bör göras en kartläggning av arbetstider, lönenivåer och arbetsvillkor för dem som har subventionerade anställningar, differentierad på branscher, kön och utländsk bakgrund.

Avslutningsvis vill jag understryka behovet av en aktiv arbetsmarknadspolitik under rådande omständigheter. Jag menar att regeringen inte satsar nog och att det bör satsas mer resurser på arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Vänsterpartiet gör i sitt budgetförslag för 2021 en betydligt större satsning än vad regeringen gör på den aktiva arbetsmarknadspolitiken (se bet. 2020/21:AU2).

12. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 25 och

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 10 och avslår motionerna

2020/21:42 av Martina Johansson (C),

2020/21:431 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 10, 12 och 13,

2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3,

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 9,

2020/21:747 av Hans Hoff m.fl. (S),

2020/21:815 av Magnus Manhammar (S) yrkande 2,

2020/21:816 av Magnus Manhammar (S),

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 5,

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP) yrkande 6,

2020/21:2736 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M) yrkande 4,

2020/21:2813 av Lars Beckman (M),

2020/21:3098 av Ann-Sofie Lifvnhage m.fl. (M, KD),

2020/21:3144 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3,

2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 1 och

2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Utformningen av försörjningsstödet talar i stora delar emot att arbetslösa med arbetsförmåga ska få ta del av det. Ett alternativ som föreslogs av Långtidsutredningen 2011 är att gruppen arbetslösa som uppstår av försörjningsstöd flyttas

och i stället får en statlig dagpenning. Dagpenningen är kopplad till individen och är en fast summa som inte är behovsprövad. Det innebär att de marginal-effekter som uppstår i försörjningsstödet försvinner. Dagpenningen kopplas tydligt till individens behov av utbildning och åtgärder för att bli matchningsbar, via statens arbetsmarknadsåtgärder, samt gör det enklare att utkräva deltagande och införa sanktioner mot de som inte deltar enligt överenskommet. Det innebär att arbetsmarknadsansvaret och kostnaderna för arbetslösheten hänger ihop. Kommunernas socialtjänst kan i stället fokusera på att hantera de sociala problem som de är utbildade för att hantera, medan Arbetsförmedlingen kan fokusera på arbetslöshetsproblematik och matchning.

Med det anförda anser jag att regeringen bör utreda införandet av en statlig dagpenning.

Precis som utskottet lyfter fram arbetar regeringen för att införa etableringsjobb. Jag hade för min del föredragit de tidigare allianspartiernas förslag om s.k. inträdesjobb men anser ändå att etableringsjobben bör välkomnas som ett av parterna framtaget förslag, om det är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som kan få effekt. Etableringsjobben skiljer sig från befintliga subventionerade anställningar på så sätt att staten betalar subventionen direkt till individen. Det är fundamentalt att ett system som är utformat på det viset inte leder till fusk och missbruk. Jag kommer noggrant att följa resultaten av anställningsformen och anser att regeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa en kontinuerlig granskning av etableringsjobben.

Avslutningsvis vill jag understryka att jag inte delar utskottets positiva syn på regeringens satsningar när det gäller t.ex. extratjänster och arbetsmarknadsutbildningar i Arbetsförmedlingens regi. Jag anser att arbetsmarknadspolitiken behöver effektiviseras inom detta område och vill se en omläggning med bl.a. mer medel till nystartsjobben, vilket framgår av Kristdemokraternas budgetförslag för 2021 (se bet. 2020/21:AU2).

13. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3372 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 9 och
avslår motionerna
2020/21:421 av Per Lodenius (C),
2020/21:1436 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),

2020/21:1437 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),
2020/21:1887 av Joakim Järrebring (S),
2020/21:2018 av Alexandra Völker (S) yrkandena 1–3,
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 24–27,
2020/21:2655 av Helena Bouveng (M),
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 46,
2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 31,
2020/21:3317 av Hans Ekling m.fl. (KD) yrkande 21,
2020/21:3372 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 8 och
2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 16–18.

Ställningstagande

Vi anser att Samhall har en viktig uppgift i fråga om att erbjuda sysselsättning åt de personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Det är denna grupp som har allra svårast att få arbete. Vi noterar att flera granskningar av Samhall har belyst att många anställda har potential att övergå till ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden och att de också vill göra det. Eftersom en anställning hos Samhall är trygg och ibland även ger högre lön än genomsnittet för liknande arbeten på den ordinarie arbetsmarknaden blir dock många kvar även när arbetsförmågan har utvecklats och ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden blivit möjligt.

Vi anser mot denna bakgrund att regeringen bör överväga om Samhall ska ges möjlighet att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget. Det skulle ge möjlighet att pröva individen i arbete och bedöma vilken långsiktig insats som är lämpligast.

När det gäller Moderaternas förslag om en översyn av Samhalls verksamhet för personer med en intellektuell funktionsnedsättning kan det som utskottet lyfter fram konstateras att regeringen ännu inte har slutredovisat det tillkännagivande om Samhalls uppdrag som riktades till regeringen under det förra riksmötet. Vi följer noga regeringens arbete på området och kommer att återkomma till frågan om tillfredsställande resultat inte redovisas inom en snar framtid. I avvaktan på detta avstår vi från att i detta ärende reservera oss till förmån för vårt förslag.

14. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Ludvig Aspling (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 24, 26 och 27 samt

avslår motionerna

2020/21:421 av Per Lodenius (C),

2020/21:1436 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),

2020/21:1437 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),

2020/21:1887 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:2018 av Alexandra Völker (S) yrkandena 1–3,

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 25,

2020/21:2655 av Helena Bouveng (M),

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 46,

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 31,

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 21,

2020/21:3372 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 8 och 9 samt

2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 16–18.

Ställningstagande

Ett vanligt reguljärt jobb är inte alltid ett alternativ för arbetslösa med nedsatt arbetsförmåga. För denna grupp behövs ökad flexibilitet. Vi sluter givetvis upp bakom utskottets uppfattning att arbetsmarknadspolitiken bör främja allas deltagande i arbetslivet. Till skillnad från utskottet anser vi dock inte att den politik som regeringen för på området är tillräcklig för att nå det önskade målet, utan vi menar att ytterligare insatser på området bör övervägas.

Ett förslag är att se över möjligheten att införa någon form av flexjobb, dvs. en särskild anställningsform för den som har en väsentligt och permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av en funktionsnedsättning eller sjukdom. Den som har en nedsatt arbetsförmåga kan med ett flexjobb arbeta 100 procent av sin individuella förmåga och få 100 procent av lönen. Arbetsgivaren betalar endast för den tid som flexjobbaren kan arbeta, och staten skjuter till pengar för den resterande delen av lönen.

Vidare när det gäller Samhall menar vi att Arbetsförmedlingen troligen använder sig av funktionshinderskoderna på ett för oss högst tveksamt sätt då bristande kunskaper i det svenska språket inte kan anses vara en funktionsnedsättning. När det gäller Sverigedemokraternas förslag om att värna Samhalls kärnuppdrag kan det som utskottet lyfter fram konstateras att regeringen ännu inte har slutredovisat det tillkännagivande om Samhalls uppdrag som riktades till regeringen under det förra riksmötet. Vi följer noga regeringens arbete på området och kommer att återkomma till frågan om tillfredsställande resultat inte redovisas inom en snar framtid. I avvaktan på detta avstår vi från att i detta ärende reservera oss till förmån för vårt förslag.

Vi har också förslag som särskilt gäller personer med behov av teckentolk. Många med hörselnedsättning bedöms ha en nedsatt arbetsförmåga och får då arbete med lönebidrag, trots att en anpassad arbetsmiljö i många fall förmodligen skulle räcka. De bidrag som arbetsgivare kan söka är begränsade och administrativt krångliga, och det stöd som kan sökas från Arbetsförmedlingen är direkt kopplat till utbildning och seminarieverksamhet. Det finns också stöd att söka från regioner, men dessa är endast för tillfällig vardagstolkning. Det finns alltså ett stort behov av flexiblare insatser för att förbättra möjligheten för personer i behov av teckentolk att få eller behålla ett arbete.

I enlighet med vad som anförts ovan anser vi att följande åtgärder bör vidtas:

- Regeringen bör se över möjligheterna att införa någon form av flexjobb för personer med nedsatt arbetsförmåga.
- Regeringen bör undersöka möjligheterna att underlätta för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden.
- Regeringen bör återkomma med förslag på flexiblare insatser för att personer i behov av teckentolk ska kunna få och behålla ett arbete.

När det i övrigt gäller de frågor om insatser för personer med funktionsnedsättning som utskottet behandlar i detta avsnitt vill vi hänvisa till att Sverigedemokraterna i sitt budgetförslag för 2021 har lagt fram förslag om att lönebidrag och andra insatser som finns för att göra det möjligt för alla att delta på arbetsmarknaden utifrån sin funktionsförmåga i vissa delar ska utökas (se bet. 2020/21:AU2).

15. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 46 och
avslår motionerna
2020/21:421 av Per Lodenius (C),
2020/21:1436 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),
2020/21:1437 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),
2020/21:1887 av Joakim Järrebring (S),
2020/21:2018 av Alexandra Völker (S) yrkandena 1–3,
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 24–27,
2020/21:2655 av Helena Bouveng (M),

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 31,
2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 21,
2020/21:3372 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 8 och 9 samt
2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 16–18.

Ställningstagande

En stor andel unga och vuxna med funktionsnedsättning står ofrivilligt utanför arbetslivet. Även personer med funktionsnedsättningar som inte behöver innebära en nedsatt arbetsförmåga har svårare att få jobb än personer utan funktionsnedsättning. Det är viktigt att samhället löpande ser över och förbättrar insatserna för att fler människor med funktionsnedsättning ska få möjlighet att arbeta och studera. Ny teknologi, digitalisering och utveckling av distanslösningar ger hela tiden nya möjligheter, en utveckling som har förstärkts i svallvågorna av den pågående pandemin. Många arbetsgivare önskar att inkludera fler personer med funktionsnedsättning. Forskning visar att små privata arbetsgivare är bäst när det gäller att skapa jobb åt människor med olika typer av funktionshinder. Det behövs minskad byråkrati, flexiblare lösningar och enklare kontaktvägar mellan företag och myndigheter för att underlätta för fler arbetsgivare att anställa personer med funktionsnedsättningar.

Jag välkomnar liksom utskottet det arbete som sker på området men anser att det som görs inte är tillräckligt. Med det anförda anser jag att regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att identifiera välfungerande och evidensbaserade inkluderingsinsatser hos arbetsgivare i Sverige samt vilka hinder och möjligheter som finns för att sprida dessa till fler privata och offentliga arbetsgivare.

16. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 31 och

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 21 och

avslår motionerna

2020/21:421 av Per Lodenius (C),

2020/21:1436 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),

2020/21:1437 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S),

2020/21:1887 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:2018 av Alexandra Völker (S) yrkandena 1–3,
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 24–27,
2020/21:2655 av Helena Bouveng (M),
2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 46,
2020/21:3372 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 8 och 9 samt
2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 16–18.

Ställningstagande

Såväl enskilda individer som har funktionsnedsättningar som mindre företag inom det privata näringslivet beskriver att de höga kostnaderna kopplade till arbetsgivarens ansvar för arbetstekniska hjälpmedel och anpassning av arbetsmiljön utgör ett hinder för anställning. Företagare beskriver att den extra kostnadsbördan jämfört med att anställa en person med likvärdig kompetens men utan funktionsnedsättning gör att de avstår från att erbjuda en anställning till en person med funktionsnedsättning. Detta medför en inläsningseffekt då det i stort sett endast är kommuner och stora företag som har möjligheten att erbjuda anställning utan att behöva beakta den extra kostnad som anställningen av en person med funktionsnedsättning medför. En konsekvens blir att det blir svårare för framför allt personer som har en akademisk utbildning att komma in på arbetsmarknaden. Jag anser därför, till skillnad från utskottet, att regeringen bör utreda hur det kan förenklas för små och medelstora företag att anställa personer med funktionsnedsättning.

Om fler personer med funktionsnedsättning kan arbeta efter sin egen arbetsförmåga är det en vinst både för individerna och för samhället. Jag anser därför att regeringen bör se över möjligheterna att utforma ett system för att ge fler personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av en funktionsnedsättning eller sjukdom möjlighet att fortsätta att arbeta. Jag beklagar att utskottet inte ser detta behov.

När det i övrigt gäller frågor om insatser för personer med funktionsnedsättning som utskottet behandlar i detta avsnitt vill jag hänvisa till det förslag som Kristdemokraterna har i sitt budgetförslag för 2021 om att medel ska tillföras arbetsintegrerande sociala företag (se bet. 2020/21:AU2).

17. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14 och avslår motionerna
2020/21:302 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1,
2020/21:415 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 7,
2020/21:601 av Josef Fransson (SD) yrkande 16,
2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,
2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 4,
2020/21:1092 av Edward Riedl (M),
2020/21:1815 av Elin Lundgren (S) yrkande 2,
2020/21:1886 av Joakim Järrebring (S),
2020/21:1960 av Lotta Finstorp (M),
2020/21:2155 av Rikard Larsson m.fl. (S),
2020/21:2450 av Teresa Carvalho (S),
2020/21:2875 av Lars Beckman (M),
2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20,
2020/21:3554 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt
2020/21:3638 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Att sänka trösklarna för att starta och driva företag är en viktig del i att skapa fler och bredare vägar till jobb och förbättra möjligheterna till omställning. Vi vill genomföra en rad förändringar för att fler företag ska kunna startas och växa i Sverige. En förändring som vi vill se när det gäller arbetslöshetsförsäkringen är att den tid då nya företagare får sin arbetslöshetsersättning och sjukpenning beräknad på tidigare förvärvsinkomster förlängs från två till tre år. Vi anser att denna fråga på ett tydligt sätt bör lyftas fram i det arbete som pågår med att reformera arbetslöshetsförsäkringen och att det bör riktas krav till regeringen på att se över möjligheterna att göra denna förändring.

Vi vill också hänvisa till att Moderaterna i sitt budgetförslag för 2021 har ett antal förslag om arbetslöshetsförsäkringen för att tydliggöra försäkringens roll som omställningsförsäkring (mot. 2020/21:3582). Det handlar bl.a. om att begränsa antalet ersättningsdagar, att tidsbegränsa aktivitetsstödet så att detta upphör vid arbetslöshet som varar längre än tre år och att avskaffa rätten till arbetslöshetsersättning i nystartsjobben.

18. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Ludvig Aspling (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 4 och avslår motionerna

2020/21:302 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1,

2020/21:415 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 7,

2020/21:601 av Josef Fransson (SD) yrkande 16,

2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2020/21:1092 av Edward Riedl (M),

2020/21:1815 av Elin Lundgren (S) yrkande 2,

2020/21:1886 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:1960 av Lotta Finstorp (M),

2020/21:2155 av Rikard Larsson m.fl. (S),

2020/21:2450 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:2875 av Lars Beckman (M),

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14,

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20,

2020/21:3554 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt

2020/21:3638 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

För att få arbetslöshetsersättning behöver man uppfylla en uppsättning krav, varav ett är att den arbetssökande ska söka och ta arbete i hela landet från första dagen i arbetslöshet. Detta innebär i praktiken att en arbetssökande kan bli tvungen att lämna sin hemort och sin familj för att flytta till en helt annan del av landet om han eller hon får anställning där. På ett samhällsekonomiskt plan kan detta möjligen ses som rimligt, men på det individuella och mänskliga planet är det många arbetssökande som upplever detta krav som stressande. Vi vänder oss inte emot tanken att man ska flytta till jobben; däremot vill vi ge människor en rimlig chans att i första hand kunna stanna på sin hemort och söka arbete där. Det är enligt vår mening inte heller eftersträvänsvärt att alla ska lämna landsbygden; vi vill tvärtom se en levande landsbygd.

Som utskottet påpekar har den nyligen avslutade utredningen om arbetslöshetsförsäkringen haft i uppdrag att analysera och eventuellt lämna förslag om att återinföra 100-dagarsregeln. Vi delar inte den bedömning som görs av utredningen utan menar att regeln bör återinföras. Med det anförda anser vi att regeringen skyndsamt bör lägga fram förslag om att återinföra den s.k. 100-dagarsregeln som ger arbetslösa möjlighet att begränsa sitt geografiska sök område de första 100 dagarna.

Avslutningsvis vill vi hänvisa till att Sverigedemokraterna även i sitt budgetförslag för 2021 har ett antal förslag om arbetslöshetsförsäkringen (mot. 2020/21:3107). De handlar om att arbetslöshetsförsäkringen bör förstatligas och om att taket för ersättning vid arbetslöshet bör höjas.

19. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (V)

av Ciczie Weidby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:302 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2020/21:415 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 7,

2020/21:601 av Josef Fransson (SD) yrkande 16,

2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 4,

2020/21:1092 av Edward Riedl (M),

2020/21:1815 av Elin Lundgren (S) yrkande 2,

2020/21:1886 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:1960 av Lotta Finstorp (M),

2020/21:2155 av Rikard Larsson m.fl. (S),

2020/21:2450 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:2875 av Lars Beckman (M),

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14,

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20,

2020/21:3554 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt

2020/21:3638 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Arbetslöshetsförsäkringen omfattar både arbetstagare och företagare. Trots detta finns en del problematik för små och medelstora företag när det kommer till att ta del av skyddssystemen vid arbetslöshet.

Till skillnad från utskottet känner jag mig inte trygg med att det pågående reformarbetet kommer att leverera de förändringar som behövs. Jag anser att regeringen skyndsamt bör vidta åtgärder för att ensamföretag ska ges ett skydd som är mer likt det som anställda har vid arbetslöshet.

Avslutningsvis vill jag hänvisa till att Vänsterpartiet även i sitt budgetförslag för 2021 har ett antal förslag om arbetslöshetsförsäkringen (mot. 2020/21:3193). De handlar om att Vänsterpartiet vill att de satsningar som regeringen gjort på tillfälliga förbättringar när det gäller ersättningsnivåer och arbetsvillkor görs permanenta. Vidare vill partiet bl.a. att det s.k. studerande-villkoret återinförs.

20. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20 och avslår motionerna

2020/21:302 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1,

2020/21:415 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 7,

2020/21:601 av Josef Fransson (SD) yrkande 16,

2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 4,

2020/21:1092 av Edward Riedl (M),

2020/21:1815 av Elin Lundgren (S) yrkande 2,

2020/21:1886 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:1960 av Lotta Finstorp (M),

2020/21:2155 av Rikard Larsson m.fl. (S),

2020/21:2450 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:2875 av Lars Beckman (M),

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14,

2020/21:3554 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt

2020/21:3638 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen har den pågående pandemin och den kris som följt påvisat misslyckandet med att skapa ett rimligt skydd vid arbetslöshet för alla som jobbar. En stor grupp människor hamnar i kläm, eller helt utanför, då de inte har betalat medlemsavgiften under tillräckligt lång tid eller inte har uppnått tillräckligt många arbetade timmar för att kunna kvalificera sig för arbetslöshetsersättning. En sådant system är otillfredsställande, inte minst på en snabbväxande arbetsmarknad. Till skillnad från utskottet anser jag därför att det finns skäl att göra arbetslöshetsförsäkringen obligatorisk. Den statliga arbetslöshetsförsäkringen skulle finnas parallellt med de privata försäkringarna och det skulle därmed vara fullt möjligt att gå med i andra arbetslöshetskassor i stället för den statliga inom ramen för samma system.

Jag anser med det anförda att regeringen snarast bör tillsätta en parlamentariskt sammansatt utredning med uppdraget att föreslå hur en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring kan införas.

Avslutningsvis vill jag hänvisa till att Kristdemokraterna även i sitt budgetförslag för 2021 har ett antal förslag om arbetslöshetsförsäkringen (mot. 2020/21:3409). Det handlar bl.a. om att det bör ske en återgång till tidigare ersättningsnivåer och att reglerna för deltidsbegränsningen av arbetslöshetsförsäkringen ska återinföras.

21. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 6 (L)

av Arman Teimouri (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3554 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motionerna
2020/21:302 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1,
2020/21:415 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkande 7,
2020/21:601 av Josef Fransson (SD) yrkande 16,
2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,
2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 4,
2020/21:1092 av Edward Riedl (M),
2020/21:1815 av Elin Lundgren (S) yrkande 2,
2020/21:1886 av Joakim Järrebring (S),
2020/21:1960 av Lotta Finstorp (M),
2020/21:2155 av Rikard Larsson m.fl. (S),
2020/21:2450 av Teresa Carvalho (S),
2020/21:2875 av Lars Beckman (M),
2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 14,
2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20 och
2020/21:3638 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Den utredning som presenterats om ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen innehåller många viktiga förslag som vi i likhet med utskottet anser är angelägna att genomföra. Den akuta kris som utvecklats till följd av åtgärderna för att minska smittspridningen av covid-19 har emellertid belyst hur stor andel av den arbetande befolkningen som inte har en fullgod trygghet med rådande system. Målet måste vara att alla som arbetar ska ha en omställningsförsäkring om de skulle bli arbetslösa, oavsett om de är medlemmar i facket eller om de är egenföretagare eller s.k. kombinatorer. Alla ska ha en försäkring att luta sig mot.

Arbetslöshet skapar personliga svårigheter för många som drabbas. Många hittar snabbt nya arbeten, men risken finns att man fortsätter att vara i en utsatt situation. Förutom den sociala skada som arbetslösheten kan innebära försämras också ekonomin markant. Den generella välfärdspolitiken med bl.a. obligatoriska socialförsäkringar är en god lösning på dessa problem. Vi har länge krävt att arbetslöshetsförsäkringen ska vara allmän och obligatorisk precis som våra övriga socialförsäkringar.

Vi anser att en fristående arbetslöshetsförsäkring måste vara statlig, inte korporativ. Det är enligt vår mening fel att en i huvudsak statligt finansierad försäkring är frivillig och omfattar alltför få samtidigt som alla skattebetalare står för notan. Dessutom anser vi att den bör vara statlig i stället för att den till största delen ska skötas av privata organisationer, vilket bl.a. riskerar att innebära brist på enhetliga bedömningar.

Med det anförda anser vi att regeringen efter de reformer som genomförs under innevarande mandatperiod bör ta fram förslag om att införa en statlig obligatorisk och allmän arbetslöshetsförsäkring i enlighet med vad vi ovan redogjort för.

Särskilda yttranden

1. Fler vägar till jobb, punkt 1 (SD)

Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Ludvig Aspling (SD) anför:

I bl.a. kommittémotion 2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD) lämnas förslag om att införa en form av lärlingsanställningar (yrkande 7). Avsikten är att det ska vara en utbildningsinsats där gymnasiestudier kan kombineras med möjligheten att lära sig ett yrke hos en arbetsgivare.

Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2021 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2020/21:AU2) har vi inte möjlighet att i detta ärende reservera oss till förmån för förslaget. Vi står dock naturligtvis bakom de budgetförslag som Sverigedemokraterna presenterat och hänvisar till Sverigedemokraternas reservation i nämnda betänkande.

2. Fler vägar till jobb, punkt 1 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

I kommittémotion 2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C) framhålls vikten av att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda (yrkande 9). I kommittémotion 2020/21:2949 av Peter Helander m.fl. (C) föreslår motionärerna att det ska tillsättas en utredning om insatser för att göra det lättare för företagare att anställa (yrkande 2).

Jag står naturligtvis bakom vad som anförs i dessa motioner om behovet av reformer för att fler ska ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Som utskottet konstaterar pågår emellertid ett intensivt arbete med att bl.a. få både etableringsjobben och intensivåret på plats. Effekterna av dessa reformer bör utvärderas innan andra åtgärder övervägs. Jag avstår därmed från att reservera mig till förmån för förslagen.

3. Fler vägar till jobb, punkt 1 (KD)

Sofia Damm (KD) anför:

Som utskottet lyfter fram kan intensivåret för nyanlända vara en viktig åtgärd för att korta vägen till arbete. Jag anser dock att det även finns anledning att överväga längden på etableringsprogrammet för att förbättra vägarna till jobb. Två år är en relativt kort tid i ett nytt land, och bristen på flexibilitet i fråga om programmets längd har av Arbetsförmedlingen pekats ut som ett problem särskilt för kvinnor.

I kommittémotion 2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD) lämnas ett förslag om förlängt etableringsprogram (yrkande 14). Förslaget kommer att

beredas av utskottet senare under riksmötet när utskottet behandlar motionsyrkanden på integrationsområdet, och jag kommer att återkomma till frågan inom ramen för den beredningen.

4. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

I kommittémotion 2020/21:3284 av Martin Ådahl (C) anføres att det bör bli lättare att temporärt låna personal från företag med permitterad och varslad personal till företag med stora luckor till följd av sjukfrånvaro (yrkande 6). I motionen lyfts fram att för jobbets och de anställdas skull måste myndigheter och olika parter i samhället i dessa kristider samverka och enas om att underlätta den här typen av utlåning av personal.

Som utskottet lyfter fram har regeringen med anledning av utbrottet av covid-19 gett Tillväxtverket ett specifikt uppdrag att stötta regionerna att hantera virusutbrottets effekter på näringslivet. Det kan också konstateras att man på många håll runt om i landet nu anstränger sig intensivt för att växla upp arbetet med omställning i arbetslivet. Inte minst vill jag välkomna de överenskommelser som träffats alldeles nyligen mellan Svenskt Näringsliv och PTK, IF Metall respektive Kommunal om bl.a. ett förstärkt omställningssystem.

Jag står givetvis i sak bakom förslaget i nämnda motion men avstår mot bakgrund av det arbete som pågår från att reservera mig till förmån för förslaget.

5. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (V)

Ciczie Weidby (V) anför:

I budgetmotionen för 2021 lägger Vänsterpartiet flera förslag som rör omställning och kompetensutveckling. Det gäller bl.a. särskilda satsningar på kompetensutveckling för sjukvårdspersonal, förslag om förbättrad validering och inte minst satsningar på Arbetsförmedlingen, vilka också nämns i särskilt yttrande 6. Eftersom dessa förslag behandlas i andra betänkanden har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig.

Jag vill understryka att Arbetsförmedlingen, utöver traditionell arbetsmarknadsutbildning, bör få utökade möjligheter att hänvisa arbetssökande till utbildningar inom det reguljära utbildningssystemet. Det ökar möjligheterna till omställning vid arbetslöshet genom att arbetssökande kan bedriva studier inom det reguljära utbildningssystemet som om det vore en arbetsmarknadsutbildning med bibehållen arbetsmarknadspolitisk ersättning. Fokus ska ligga på utbildningar inom bristyrken och utbildningar som leder till påbyggnad av befintlig kompetens. Vänsterpartiet vill därför höja såväl Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag som anslaget till aktivitetsstöd.

Under året har läget på arbetsmarknaden kraftigt försämrats som ett resultat av pandemin. Det har gjort behov av omställning och kompetensutveckling

mer akut. Vänsterpartiet har därför i andra sammanhang framfört förslaget att den lösning som har tagits fram inom ramen för partsförhandlingarna om trygghet, omställning och anställningsskydd, bör användas som utgångspunkt för en snabb lösning för arbetsmarknadsrelaterad vuxenutbildning.

6. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (V)

Ciczie Weidby (V) anför:

I partimotion 2020/21:3193 av Jonas Sjöstedt m.fl. framhåller Vänsterpartiet att det krävs mer resurser till Arbetsförmedlingen för att myndigheten ska kunna hantera situationen med en ökad arbetslöshet och för att säkerställa ändamålsenlig lokal närvaro och en likvärdig service i hela landet. Insatserna ska vara individuellt anpassade och effektiva. Myndighetens samverkan med kommuner, regioner och näringsliv bör utvecklas. Verksamheten ska bedrivas i offentlig regi utan vinstintresse, och antalet privata aktörer bör begränsas. Regeringens satsning på området är inte tillräcklig och Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av förvaltningsanslaget med hela 1 500 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag för 2021.

Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med budgetpropositionen för 2021 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2020/21:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslaget. Jag står dock naturligtvis bakom de budgetförslag som Vänsterpartiet presenterat och hänvisar till Vänsterpartiets särskilda yttrande i det nämnda betänkandet.

Jag vill också hänvisa till det utskottsinitiativ som Vänsterpartiet föreslog den 12 november 2020 i arbetsmarknadsutskottet (prot. 2020/21:9). Förslaget innebar att riksdagen skulle anmoda regeringen att vidta åtgärder för att säkra att Arbetsförmedlingen har lokal närvaro med relevant personal i hela landet. Det lokala arbetet är särskilt viktigt för kontakterna med de långtidsarbetslösa. Jag beklagar att utskottet inte gav sitt stöd till detta förslag. Det visar på utskottets bristande förståelse för hur allvarligt läget faktiskt är.

7. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

I kommittémotion 2020/21:3284 av Martin Ådahl (C) lämnas förslag på att dagens olika anställningsstöd ska ses över med fokus på de effektivare nystartsjobben (yrkande 14).

Jag står naturligtvis bakom vad som anförs i motionen, men Centerpartiet avser att återkomma i denna fråga inom ramen för arbetet med reformeringen av arbetsmarknadspolitiken inom ramen för Januariavtalet och kommande budgetdiskussioner. Jag avstår därmed från att reservera mig till förmån för förslaget i nämnda motion.

8. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (L)

Arman Teimouri (L) och Maria Nilsson (L) anför:

I kommittémotion 2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L) finns förslag om att samla ansvaret hos Arbetsförmedlingen när det gäller att slussa ut unga med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, inklusive ansvaret för aktivitetsersättning (yrkande 16). Vidare finns förslag om att de arbetsmarknadspolitiska stöden för personer med funktionsnedsättning ska bli färre men mer flexibla (yrkande 17). I motionen finns också förslag om att Samhall tydligt ska vara till för dem som på grund av funktionsnedsättning står långt ifrån arbetsmarknaden (yrkande 18).

När det gäller motionsyrkandet om Samhall kan det som utskottet lyfter fram konstateras att regeringen ännu inte har slutredovisat det tillkännagivande om Samhalls uppdrag som riksdagen med ett motionsförslag från Liberalerna som grund riktade till regeringen under det förra riksmötet. Vi följer noga regeringens arbete på området, inklusive användningen av de tillförda medlen i budgetpropositionen för 2021, och kommer att återkomma till frågan om tillfredsställande resultat inte redovisas inom kort.

När det gäller övriga två motionsyrkanden konstaterar vi i likhet med utskottet att Arbetsförmedlingen står inför en omfattande reformering. Vidare bereds bl.a. de förslag som lämnats av Styrutredningen för funktionshinderspolitiken.

Vi står naturligtvis bakom vad som anförs i motionen men avstår med hänsyn till pågående arbete från att reservera oss i detta ärende till förmån för något av våra förslag.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:42 av Martina Johansson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över stöden till de som står en bit ifrån arbetsmarknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:302 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur ensamföretag ska kunna få ett skydd som är mer likt det anställda har vid arbetslöshet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:415 av Niels Paarup-Petersen (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få till stånd en mer rättvis a-kassa för gränspendlare och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:421 av Per Lodenius (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram åtgärder för att förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att driva eget företag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:431 av Ali Esbati m.fl. (V):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetsgivare som anställer personer med subventioner ska vara skyldiga att utfärda ett arbetsintyg till den anställda när anställningen upphör och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kravet om att andra anställningsförmåner än lön ska följa av eller vara likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i nystartsjobben bör återinföras och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en kartläggning av arbetstider, lönenivåer och arbetsvillkor för dem som har subventionerade anställningar, differentierad på branscher, kön och utländsk bakgrund, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:476 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för företagare att anställa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:601 av Josef Fransson (SD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frånta fackförbunden rätten att administrera a-kassan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:621 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att förtydliga regelverket så att egenanställda har rätt till a-kassa vid deltidslöshet på samma sätt som andra anställda och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen bör informera arbetssökande om egenanställning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:653 av Magnus Persson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformeringen av Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra 100-dagarsregeln och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga det arbetsmarknadspolitiska programmet Stöd till start av näringsverksamhet från sex månader till tolv månader och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för ett nytt system för omställning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:663 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompetensförsörjning genom vidareutbildning samt utlandsrekrytering och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:747 av Hans Hoff m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av mer yrkes- och arbetsmarknadsutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:815 av Magnus Manhammar (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för krav på villkor enligt svenska kollektivavtal när en arbetsgivare får stöd via Arbetsförmedlingen genom arbetsmarknadspolitiska program och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:816 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av åtgärdsanställningar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:845 av Patrik Engström m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stärka kontinuerlig kompetensutveckling inom industrin och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1092 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1112 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda huruvida en sammanslagning av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen skulle kunna minska byråkratin och antalet kontaktpunkter för dem som står utanför arbetsmarknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1436 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pensionsåldern på Samhall bör vara densamma som på den övriga svenska arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1437 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personer som erhåller lönebidrag bör jämföras med andra på svensk arbetsmarknad och därmed också kunna ges möjligheten att fortsätta jobba efter 65 år så att pensionsåldern blir likvärdig på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1703 av Mikael Damsgaard (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en vitbok med förslag om hur de nordiska arbetsmarknaderna och ekonomierna ytterligare kan integreras och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1815 av Elin Lundgren (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för vidare möjligheter att studera med a-kassa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1858 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över möjligheterna att öppna, utöka och utveckla privata arbetsförmedlingar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1886 av Joakim Järrebring (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett långsiktigt riktmärke för att fler av de försäkrade ska få en ersättning som motsvarar 80 procent av den tidigare lönen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1887 av Joakim Järrebring (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka tillgängligheten i arbetslivet för människor med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1960 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för arbetslöshetskassorna att erbjuda sina medlemmar insatser som kan bidra till att förhindra att de blir arbetslösa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2005 av Maria Strömkvist m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att Arbetsförmedlingen finns i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2018 av Alexandra Völker (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs en nationell genomförandeplan med syftet att realisera FN:s

konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa begreppet ”nedsatt arbetsförmåga” och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta initiativ till trepartsavtal i syfte att skapa en mer inkluderande arbetsmarknad och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa någon form av flexjobb för den som har väsentligt eller permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Samhall ska återgå till sitt kärnuppdrag och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att underlätta för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibla insatser för att personer i behov av teckentolk ska få eller kunna behålla ett arbete och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2155 av Rikard Larsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga sanktioner kopplat till arbetsgivarens skyldigheter att lämna ut arbetsgivarintyg och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2188 av Josefin Malmqvist (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att lägga ned Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ta ansvar för en samlad arbetsförmågebedömning och kompetenskartläggning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lätta på tolkningen av utannonseringskravet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slå ihop samtliga lönesubventioner till ett enda flexibelt stöd med nystartsjobben som förebild och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

(IFAU) i uppdrag att knyta forskning till lokala och regionala utvecklingsprojekt, där de framgångsrika kan skalas upp och spridas till fler kommuner, och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvaret för att föra arbetslöshetsstatistik förs över till Statistiska centralbyrån (SCB) och komplettera befintlig registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (Rams) och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2191 av Sultan Kayhan (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur omställningsstöd kan möjliggöras för individer som är i behov av det för att kunna återgå i arbete efter sjukskrivning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2428 av Abraham Halef (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett kraftfullare myndighetssamarbete för en mer inkluderande arbetsmarknad och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2450 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över utökade möjligheter till studier med bibehållen a-kassa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2467 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en sommarjobbsgaranti i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2655 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av sänkta trösklar till arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2701 av Leila Ali-Elmi m.fl. (MP):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av arbetsintegrerande sociala företag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2736 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar bör slopas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2810 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en försöksverksamhet i Gävleborgs län för en ny arbetsmarknadsreform, s.k. mini-jobs, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2813 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att extratjänster som arbetsmarknadspolitisk åtgärd bör upphöra och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2875 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att a-kassorna ska förstärkas och göras obligatoriska för alla att vara med i likt sjukförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2949 av Peter Helander m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för företagare att anställa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2953 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda välfungerande inkluderingsinsatser i regi av svenska arbetsgivare samt om vilka hinder och möjligheter som finns för att fler arbetsgivare ska anställa personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2996 av Pia Steensland m.fl. (KD):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur det kan förenklas för små och medelstora företag att anställa personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3098 av Ann-Sofie Lifvenhage m.fl. (M, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse Sörmland till pilotlän för samverkansinsatser mellan näringsliv och myndigheter i syfte

att minska arbetslösheten hos grupper som i dag står långt ifrån arbetsmarknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3144 av Roland Utbult m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda huruvida det bör införas en författningsreglerad definition av arbetsintegrerande sociala företag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3234 av Johan Pehrson m.fl. (L):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en arbetsmarknad som öppnas för fler och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3284 av Martin Ådahl m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att effektivisera dagens olika anställningsstöd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheter ska underlätta för arbetsmarknadens parter att samverka för att företag ska kunna låna ut och snabbutbilda personal i sektorer med permitteringar och övertalighet till följd av covid 19-pandemin till sektorer med personalbehov, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheterna för personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom att fortsätta arbeta och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återuppta trepartssamtalen mellan staten och arbetsmarknadens parter i syfte att hitta en modell för kompetensutveckling som främjar digitalisering, omställning och ett livslångt lärande i offentlig såväl som privat sektor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3330 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell studie- och jobbrådgivning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hinder för sommarjobb och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3345 av Magnus Jacobsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna att förändra Arbetsförmedlingens, Försäkringskassans och kommunens roll avseende arbetslösa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3371 av Mats Green m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en reformerad arbetsförmedling och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna bör ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa i mer än tre år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förenklat regelverk för subventionerade anställningar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3372 av Mats Green m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av Samhalls verksamhet vad gäller personer med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva möjligheten för Samhall att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3373 av Mats Green m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återuppta trepartssamtalen mellan staten och arbetsmarknadens parter i syfte att hitta en modell för kompetensutveckling som främjar omställning och ett livslångt lärande i offentlig såväl som privat sektor och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell studie- och jobbrådgivning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheterna för enmansföretagare att under vissa förutsättningar bedriva företag med a-kassa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett införande av en statlig dagpenning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3409 av Sofia Damm m.fl. (KD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera Arbetsförmedlingen i enlighet med motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontinuerligt granska etableringsjobben och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3432 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla ansvaret för att slussa ut unga med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, inklusive ansvaret för aktivitetersättningen, hos Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de arbetsmarknadspolitiska stöden för personer med funktionsnedsättning bör bli färre men mer flexibla och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Samhall tydligt ska vara till för dem som på grund av funktionsnedsättning står långt ifrån arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3483 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell studie- och karriärrådgivning för att underlätta rörlighet och matchning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3499 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra ett digitalt kunskapslyft och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3554 av Gulan Avci m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring som skyddar alla som arbetat och som förlorar sin inkomst, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetslöshetsförsäkringen ska övergå till att bli helt statlig och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3588 av Gulan Avci m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en långtidsutredning med uppdrag att överblicka ytterligare vilka förändringar som kan krävas på svensk arbetsmarknad fram till 2030 i enlighet med det som anförs i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3638 av Anna Sibinska m.fl. (MP):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera arbetslöshetsförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.